

(1729)

(1999) ను 4 యవ్వంబులు జ్ఞాపింపి,
జ్ఞాపింప, మద్రాసు.

అమెరికా దేశము నందు తయారు చేయబడి

ప్రపంచమందు అంతటను అతి సుందరమైనదని

వేరు పొందిన నేపి మంగల కత్తితో (1)

నారే ఔరము చేసికొనుడు

Brownie

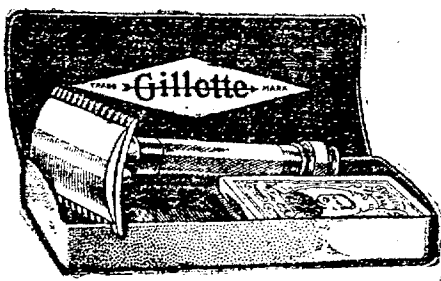
ప్రసాద

ధర రూ. 4-8-0 లు మాత్రమే.

ఇంతవరకు గిల్లెట్టు రేజరులు

రూ. 12-0-0 కంటే తక్కువ ధరకు

విక్రయించబడలేదు.

సులభము!

మంచి గిల్లెట్టు కత్తిని రేజరులో నుంచి

సబ్బు తడవి, ఔరము చేసికొనుడు.

సుఖముగా నుండును!

సులభముగా ఔరము చేయును, ముఖ

ము శుభ్రముగాను, చల్లగాను, అంద

ముగా నుండును.

అపాయము లేదు!

గాయములు కలుగ నీయకుండను, చర్మ

మునకు మంటలు లేకుండునట్లును, శుభ్ర

ముగా వెంట్రుక లన్నిటిని పూర్తిగా

తీసివేయును.

ధర సులభము!

ధర అతిచౌక ఒక కత్తి (జేసు) అనేక

ఔరములకు ఉపయోగ పడును.

క్రొత్తగా అభివృద్ధి చేయబడిన గిల్లెట్టు రేజరు

ధర 1-కి రూ. 21-8-0 అంతకు వైగా యుండును.

Gillette Safety Razor Co.,

BOSTON, U. S. A.

Representatives: Muller & Phipps (India) Limited, Calcutta, Bombay, Madras, Karachi, Rangoon

Are you in the Full Glory

OF
Manly Strength

If not, you are in urgent need of radical
remedy to regain your strength and
Manly Power.

TRY BRISHYA JOGA

Prepared on the basis of Makaradhwaj
Gold, Musk, Etc., in assimilable form.

It Guarantees Results.

It quickly renews VIGOUR and VITALITY
and restores power of SUPER-MANHOOD

Price one Phial (to last 30 days)

Rs. 6 4. Per V. P. P. Rs 6-10.

THE

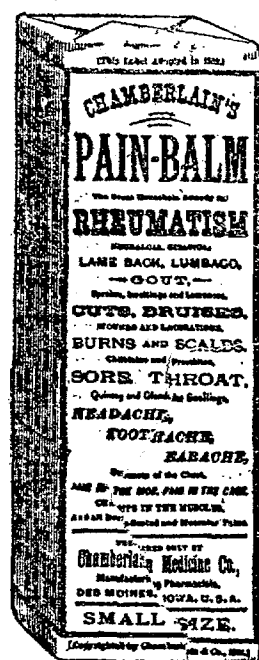
Kalpataru Ayurvedic Work

(Hd Office) 94 Grey Street,

173.1, Harrison Road,

Bara Bazaar Branch

CALCUTTA.

చేంబర్లైన్ గారి

పెయిన్ బామ్

వాత నొప్పులు, నడుమ

నొప్పి, కాలినగాయములు,

తలనొప్పి, వండ్లనొప్పి,

నరుకులు, దెబ్బలు

మున్నగునవి దీనివలన

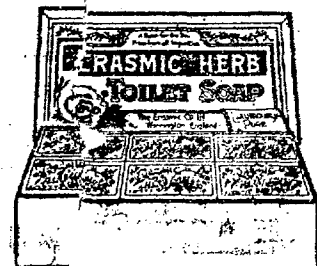
తప్పక గుణ మగును.

అన్ని జాగాలలో

విక్రయమునకు

దొరకును. (1)

ERASMIC

ఎరాస్మిక్ సాప

నమునకు)

దేహసౌందర్య

యున్నవి. అందమ

కీది యొక ఆహారము

దుఃఖములను బాట

నివ్వను. దేహముచే

ఇటువంటి సబ్బుల

అన్నిపాపు

సత్యవత్స

భోగేశ్వర :

ఇది యొక ఔషధము

శ్రీలమహిమకూడ

కవిత్వము కడురసవంత

చున్నది. కల్పనలు మెం

బాతకుల కొక పద్య

ప్రతి 1-కి ధర రూ 1-0

ఆంధ్ర పత్రి

(1517-1547)

బృందావనమున బువ్వభక్తరమణి తే రన్నికాంచిన
యొక గోసాయియందెను. వాని నామము రూపగోసాయి.
మీరాబాయి యాతడున్న యాలయమున నివాస మేర్పడుచు
కొనగోరెను. అందుకు గొప్పయార్థము గలదు. ఆ గోసాయి
యొక్క గుడికి పురుషులు తప్ప స్త్రీలు వెళ్లుటకు విలంబదదు.
అందు కామిని కాంచనముల దరిరానీ. కునక గ్రహమాని యువత
జనము నాడుటికి రానిరుడయ్యెను. అసంగతి తెలిసిన మీరా
బాయి వాని కిట్లు వర్తమాన మందెను. “ఈ బృందావనమున
పోకకై శ్రీకృష్ణుడు దన్న పురుషు లుండదగదు. తక్కుంగల
వారెడఱును స్త్రీలే. పురుషుడే భావించుకొను రూప
గోసాయి యొప్పుయెడల నతడు తొంగతనముగ స్త్రీ నవావా
మున బొల్పింట్లే. తక్షణము వెదలిపోవలయును.”

దాసుగారి యభిప్రాయ ప్రకటనము

[ప్రతిభాను పత్రిక]

ఇదివరకునే కాంగ్రెసు అధ్యక్షుడును గావించిన ఆంధ్రప్రదేశ్ నోచానిని ఈమాట చిత్తరంజన దాసుగారు గావించిరి. కాంగ్రెసు ఇంకను కొన్ని వారములుండగనే, ఆయన తన యభిప్రాయములను ప్రకటింపను. ఈక్రొత్తపద్ధతిని ముందుముందు కాంగ్రెసు అధ్యక్షుడు గమనించెదరని మేము తలంపము. రెండు కారణములవలన ఈమార్గము ఆచరణీయముగ నుండజాలదు. కాంగ్రెసు అధ్యక్షుడు కాంగ్రెసు జరుగినపుడేగాక కాంగ్రెసు జరిగినప్పటికీ యొక సంవత్సరము కాంగ్రెసు కార్యదర్శమున కధ్యక్షుడుగ నుండవలసి వచ్చుటచే, ఎన్నికలు మున్నగు వివాదముల దొక పక్షమున వహించెనను సంభావన కడవినియము కుండుట యొక్కము. అధ్యక్షుడు ముందుగ నభిప్రాయములు తెలుపుట సమంజసము కాదు. ఆయనను కాంగ్రెసు ప్రారంభదినమున నాతడు తన యభిప్రాయములు తెలుపు నాచారమును అనుసరింముగ నుండలేదు. కాని ప్రతినిధుల సెన్సుకొను సహాయమున అభిప్రాయములను ప్రకటించుటవలన తన పక్షమునకు బలముగం పొందించుకొను సాధనమని ప్రజలుసంజేహించుట కవకాశమేర్పడును. కాంగ్రెసు కార్యదర్శమున కధ్యక్షుడుగ నుండియు ఆట్లు ముందుగ నభిప్రాయ మొసగుట సహేతుకముగ నుండలేదు. అధ్యక్షుడు ఏసంఖ్యమున కధిపతిగ నుండునో, ఆ సంఖ్యను కాంగ్రెసు నుండెడి యధిక సంఖ్యాకులపక్షమునకు ప్రతినిధివర్గముగ నుండును. కాంగ్రెసునందు ప్రస్తుతము రెండుపక్షాభిప్రాయములుగలవు. రెండుపక్షములును కాంగ్రెసునందు బలము సంపాదించుకొనుటకు ప్రయత్నించుచున్నవి. ఏపక్షము చివరకు ఎక్కువబలమును సంపాదించునో, దాసుగారు గాని నుకరదాసుగారి ప్రస్తుతము జ్యోతిషము చెప్పజాలరు. కనుక యిట్టి సందర్భములలో, అధ్యక్షుడుగ నెన్నుకొనెడి దాసుగారు తన యభిప్రాయములను ముందుగనే ప్రకటించి యుండుటవలన, అతనికిని, కాంగ్రెసునకు చిక్కులు తెచ్చిపెట్టుటయైనది. అధ్యక్షుని ఎన్నుకొనుటయు, అతని కార్యభారమును- రెండును బాగుగ తీరనియు, వానిని సరింపజేసిన యుండుననియు, మాతలంపు. కార్యదర్శమునకు నాయకత్వము వహించి యుండవలెనన్న, ప్రతినిధుల సెన్సుకొనిన తరువాతనే అధ్యక్షుని యెన్నుకొనవలెనే గాని తర్వాతము గాదు లేదా ప్రతినిధు లధిక సంఖ్యాకులు తనపక్షమువారు గావచ్చునో రాజీనామా నైనను నొసగవలెను. ప్రస్తుతవిషయములనే యాలించి చూడము. కాననసభా ప్రవేశ పక్షమువారు అధిక సంఖ్యాకులుగా కాంగ్రెసు ప్రతినిధులుగా నెన్నుకొనబడవచ్చును లేక కాంగ్రెసునందు దళవలయ మొందినను, తరువాత సంవత్సరము కార్యదర్శమునకు దాసుగారి కధ్యక్షుడుగ నుండుట యుచితముగ నుండదు. అప్పుడు కాంగ్రెసు కార్యములును సులభముగ జరుగవు. తన యభిప్రాయములకు తేలేమును త్రిపుకోనుటకు దాసుగారు విశేషము ప్రయత్నింప బూసకొనవలసివచ్చును. తరువాత సుతస్సరమున కొక క్రొత్త యధ్యక్షు సెన్నుకొనుటకు నిబంధనలలో నేమియు అవకాశముండెట్లు మాకుతోచదు. ఆట్టియవకాశముండెనో, నాగపురపు కాంగ్రెసు జరిగిన వెంటనే విజయరాఘవాచార్యులుగారు తన యధ్యక్షుక వదలికి రాజీనామా నిష్కర్షక జొరగియుండెడివారు. అయితే అధ్యక్షుడు కాంగ్రెసు కార్యదర్శమునకే యధికపరిగణనందలెనో, బోధపడుటలేదు. ఆతను కాంగ్రెసునకు కేరళము అగ్రాస నాధిపతిగ మాత్రమే యేలయుండ నూడదు? కాంగ్రెసునకు దక్షిణ సంఖ్యాకు లేవకము వాడుండెనో, అపక్షమునకు నాయకముగ నుండువారే డేల కాంగ్రెసు కార్యదర్శమున కధిపతిగ నుండనూడదు?

కాని, ఇరవై యేడు ముందుముందు ఆలోచించవలసిన విషయములు కాని దాసుగారి సంవత్సరము విధితక ప్రత్యేక కారణములవలననే నూతనమార్గమును ప్రోత్సహింప వచ్చెనని మాత్రమే మేము భావింపము. కలకత్తాలోని పత్రికలు - తీవ్రమగు భేదాభిప్రాయములు గలవి - యీయధ్యక్ష దాసుగారి యభిప్రాయములను గూర్చి వోద్యమముగ ప్రాసించి. దాసుగారి యభిప్రాయములు తన సంపాదకీయాభిప్రాయములే యని ఒక పత్రిక గర్వపడెను. మరియొక పత్రిక తన యభిప్రాయములే దాసుగారి యభిప్రాయములని గర్వము పెట్టెను. ఈ వివాదమును గూర్చి పలువురు చదివియుండుదురు. దాసుగారు తమ యభిప్రాయములను, ప్రకటించుట కొకవారము దినముల పూర్వమే పంజాబీయుల కారజొసగిన గంజేమున కొక యసహాయవాద పత్రిక సందేశమునందు దళకాశములేని యొక విచిత్రమగు భావమును వ్యాపింప జేసి ఆపోహల కడము గలిగించెను. ఇదియొక పక్షపు పత్రిక చేసిన విరోధము మరియొక పక్షము గావించిన విరోధమును బోధింపదు. దాసుగారు కాననసభా ప్రవేశమున కనుకూలముగ నుండెనను వార్తలు సెచ్చుటకు బయల్పడలేదు. ఆయన నిరాకరణోత్తరములుండెడి. వెనుకకు మరలెననియు, క్రొత్తమార్గము ననుగమింపనుండెననియు వెంటనే విచారముల మరియొక క్రైస్తవమండి బయలుదేరిన. ఈ రెండవ విమర్శనము దాసుగారినిండిన వారి కెల్లరకును ఆసక్తియు గనించినను, కొంత దురభిప్రాయమును వ్యాపింపజేసినది. కనుక దాసుగారు కార్యదర్శముచేసి, తరువాత ఫలిత మే విధముగ నుండిననుకే-యభిప్రాయములను ప్రకటించియుండునని మేము హించుచుంటిమి. తన యభిప్రాయమును ప్రకటించి నాడు, కార్యము జరిగినది. కాంగ్రెసు అధ్యక్షులుండరవలెనే దాసుగారును నిష్కర్షకముగ ప్రకటించి తన యభిప్రాయమునకు విరుద్ధముగా కాంగ్రెసు తీర్మానించిన సందర్భములలో, కార్యదర్శమున కధ్యక్షుక వదలికి రాజీనామా నొసగునో, వారి పు డవలంబించిన నూతనమార్గము సహేతుకముగ నుండగలదు. ఏదియెట్లున్నను ఆపోహల కవకాశములేనట్లుగ, దాసుగారు తన యభిప్రాయములను దేశమునకు స్పష్టముగ తెలిపినారు.

కాననసభా ప్రవేశము

కలకత్తా ప్రతికూలముగ నుండుట

[సర్వోత్తమ పత్రిక]

ఇంత కాలమునకు మరల కలకత్తాలోని సంఘటనలు గలిగినది. రెండువారముల నుండి మరల సభలు ప్రారంభమైనవి. ఎన్నట బాదినను కాననసభా ప్రవేశమును గూర్చి చర్చించువారే. ఆట్లోల్లంపున విచారణసంఘ నివేదికయే ఈపాటి యుద్ధాచారమునకు కారణమైనది. ప్రభాభిప్రాయ మధికముగా కాననసభా ప్రవేశమునకు ప్రతికూలముగ నున్నదని యీసభలకు వెల్లవారి కెల్లరకును సులభముగ బోధపడును. కాననసభానుకూలమగు మాటలాడ లేదిన; వారు మాటలాడుటయే కష్టముగ నుండును. ప్రేక్షకుల యగ్రహము, ఆశ్చర్య ప్రదర్శనమును చూడును. పలుమారు విన్నవించినగాని, ప్రేక్షకులు ఆశ్చర్యమును, అసహనమును మానరు. ప్రజలధిక సంఖ్యాకులుగ తమ వంతు మరలుదురని ఇంకను అనుకూలమగు తలంచుచుండెదనని, వారి భ్రమలు వీడుట కంతయో కాలము కట్టదు.

ఈ సభలను బాదిన ఒకవింత మాత్రము స్ఫురింపజూసదు. కాననసభా ప్రవేశమును కొంచెము గాని ఖండించుచుగాని ఒక్క సభయందుగాని తీర్మాన మిచ్చుటకీ గావించబడియుండలేదు. కారణము మైదానమునందు జరిగిన మొదటి సమావేశముడు ప్రవేశమునకు ప్రతికూలముగా నొకతీర్మానము గావించవలెనని మొదట తలంచిరి. కాని ప్రవేశమునకులకు ఫలిత మేమగునో మోక్షని భయపడి ఆ కార్యక్రమమును తప్పించవలెనని పూనుకొనిరి వారి కోర్కె-ప్రకారమే ప్రకటించుట మంచిదని అధ్యక్షులవలననే నూతనమార్గమును ప్రోత్సహింప వచ్చెనని మాత్రమే మేము భావింపము.

యే దనుకొనెను. చర్చమాత్రము సంపూర్ణముగ జరిగెను. కానీ తీర్మాన మేమియు గావించబడలేదు. తీర్మానమే గావించియుండినచో ఏదోయొక గడవిద జరిగియుండెడిది. కట్టుబట్టబడియుండెడిది. కాననసభా ప్రతికూలమగు పాటి కథయు దెబ్బకొనవలసిందియుండినను ఈ కట్టుబట్టబడిన చర్చ నో యని తీర్మానము గావించవలెనని మాధ్యమము వహించబడినది. వారు నిష్కర్షకముగ ప్రకటించిరి. కాని ప్రయోజనమేమి? ఆసహాయ నాయకులు కొందరుకల, తాము దాసుగారి నాయకత్వము ననుగమించుచున్నామని, దేశమును అట్లే అనుమించుట యొక్కమనియు తెలుపుచు నిష్కర్షకముగా ప్రకటించిన విజ్ఞప్తినివలన పక్షము లేవునను తప్పునివలించుచున్నాము. ఈ విజ్ఞప్తి యందు సంతకముల జేసిన వారికి గాఢకీయ భుజ్జానము ఏలలేదని డెనో? దేశస్థి విమతాకారము దాల్చియున్న యీసభయందున వీరు తనపక్షముయొక్క యుద్ధాభిప్రాయము కొనసాగించుటలేనని యిట్లు తలచున జేకే యేమియును నిర్ణయము జేసియుండుట యొక్కముగలేదు. ప్రజలను తమపక్షమునకు జేరవీడుట కీ విజ్ఞప్తి యుద్ధాభిప్రాయమైన దనుట నిస్సంశయము. కాని ఈయుద్ధాభిప్రాయములకు, రెండుగాలులలో మోసపోవు వారు ఎవరును నుండరు. వీరివిజ్ఞప్తినివలన కలిగిన ఫలితమేమన, బహిష్కార పక్షమువారు నిరాకరణ మూత్రములను విశేషింపించుచు బహిష్కారభర్తలను బోధించుచు మరియొక విజ్ఞప్తిని ప్రకటించెను. కాననసభానుకూలమగు కార్యము లిట్టివిగా లేవు. ఇందు లకు నేనుగు ప్రకారి ఆతనియనుచుండుట ఎంతయేని యభివృద్ధి పరము. ఈనాటకమంతయు కాంగ్రెసు అధ్యక్షుడగు దాసుగారి యాదరణకేంద్ర జరుగుచుండుట మూడువంతు విమతమునకు కారణమగుచున్నది. దాసుగారు ప్రకర్తి యురే మేమియును తలంపలేదు.

సభానుకూలమగు విజ్ఞప్తియందు రంగపుర వాస్తవ్యుడగు బాలు సతీశచంద్ర చక్రవర్తి పేరు గలదు. మాట తెలిసినంతవరకీ బాలు అసహాయాధ్యమమునకు దెప్పకను పాల్గొని యుండలేదు. ఏ కాంగ్రెసు సంఘమునందును సభ్యుడుగా లేక యుండలేదు. ఈతని పేరుండునోకట్లు ఎక్కడాకననో వోద్యమముగ నేయున్నది. ఈ బాలు తనయువారియందు భవిష్యదగు లాక్షణగుటచే అతని ప్రేమను ప్రకటించినది నిలువ యుండునని వారు నొనరించుచుండ వచ్చును. బాలు నువ్వక చక్రవర్తి పేరును అవిజ్ఞాన ప్రకృతమున కన్నించుచున్నది. ఆయన అసహాయవాదియో యని సంభాషముగ నున్నది. ఏవో ప్రాసంభవమున కొక మూడుమాటములు తనకృత్రిమ కట్టిపెట్టెను గాని చాలదినముల నుండి మరల తన పనిచూచు కొనుచునే యున్నాడు. ఇట్లుండియు ఆతనిపేరు అసహాయవాదులలో కనిపించుచున్నది. నరరత్నములన్నియు నొకచోట, నత్తెనల్ల లన్నియు నొకచోట, యిదిగదా?

ప్రకటన

ఏలూరు ప్రిన్సిపల్ డిప్రెషన్ ముననబుకోర్టు

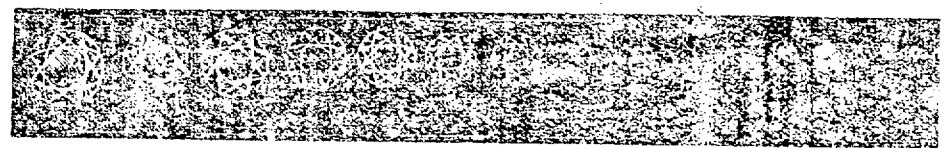
S. C. 811/1922

వాడి. మాజేటి వీరభద్రరావు. ప్రతివాది. డి. వి. రమణారావు. ఏలూరు కాపురములు మాజేటి వీరభద్రరావుగారు యిదివరలో ఏలూరులోవుండి జాక్వరు వృత్తి చేస్తూవుండిన డి. వి. రమణారావుగారి పైన కాయబట్టి రు 56-12-8 కు రాబట్టు కొనుటకు పైన వుదహరించిన కోర్టులో దావాచేసియున్నాడు. సదరు దావా 20-11-1922 తేదీకి వాయిదా లయ్యున్నది. ఆదాను ప్రతివాది హాజరుగాని యెవల పరోక్షముగా వాది తరపున ఏకాన్విత్యక్త ముగ్గురు బడునని యిందు మూలముగా తెలియబట్టకలెదలు.

ఏలూరు. } డి. గోవిందరావు. 26-10-22 } 426 వాదివరు

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ముల రాష్ట్రము

వెలసరము క్యాటలాగు యినాం

మొత్తంపు అధికము క్యాటలాగు యినాం

మా పరిశ్రమశాలలో తయారుగు పువ్వురాగ, కమలములు, వైకాంతములు యిమిలేషను శంఘలు, నీలము, పచ్చలు, తెలుపురాళ్లు, ప్రతిరామున్న 64 పట్టులు తీర్చి గారంటిగా పంపబడును. సొకుచూచి తృప్తిలేనిచో పాచ్చిలును పుచ్చుకొన్న మూడుదినములలోపల వాదకు పంపిన పైకం తిరిగి కంకడము. వి. గోపాలస్వామి కెట్టి అన్ డు సన్, 783 ధర్మ రాజులగుడివిధి సెంతామన్ మౌంటు పోస్టు. P. Gopalswamy Chetty & Son, 783, Darmaraja Covil Street Saint Thomasmount P. O

అకాలిల అఖండ విజయము

అరెస్టులను పూర్తిగా నిలిపివేయుట- గురకబాగునుండి పోలీసులను పంపివేయుట

అకాలిలు తోటలోని కేగి చెట్లను నరుకుట

సర్ గంగారాంగారు గురకబాగుభూములను కౌలుకు వుచ్చుకొని రని

శాసనసభలో మెయిన్ ధార్డు గారు తెలుపుట

అరెస్టుల నాపివేయుసరికి 5533 మందిని అరెస్టు చేయుట

ప్రభుత్వమువారి రాజకీయచుత్కారము

పంజాబు శాసనసభలో తెలుపుట

పంజాబు శాసనసభలో గురుద్వారావల చట్టము 17 వ తేదీ మూడవసారి చదివబడెను. సిక్కులు, హిందువులు, మహమ్మదీయులు గురుద్వారాలను ప్రతిపాదించుటగానే యుండిరి. మూడు గంటలసేపు చర్చ జరిగినది. 40 మంది అనుమతించిరి. 81 మంది ప్రతిపాదించిరి. 40 మంది అనుమతించిరి. 81 మంది ప్రతిపాదించిరి. 40 మంది అనుమతించిరి. 81 మంది ప్రతిపాదించిరి.

మహాంతు తనభూములను కౌలు కేర్చుట

అరెస్టులను నిలిపివేయుట

అకాలిలలో శాంతిని కలిగించుటకు ప్రభుత్వమువారు యెడను 56 గంగారాంగ (లాహూరు) గారు మహాంతును ఉదరదాను గారి భూములను కౌలుకు వుచ్చుకొనెను. ఆభూములలోని చెట్లను గురకబాగు గురుద్వారాము పూజలలోని వంట నిమిత్తము నరుకుటకు తీసుకు వచ్చుటల దని తెలుపు అకాలిలందులప చెట్లను నరుకుటకు గంగారాంగారెట్టి అభ్యంతరమును చెప్పెను. అకాలిలు స్వేచ్ఛగా చెట్లను నరుకవచ్చును. ఈనాడు శాసనసభలో గంగారాంగారే చేరిరి. ఈనాడు గురుద్వారాంగారే మొదటచేరిరి. అందులకు దొరనమువారు గురుద్వారాంగారే సంగీతించిరి.

మహాంతు లేఖ

ఈనాడు జరుగుటచేతన భూములను కాపాడుట కిక మీద పోలీసుదళములను గురుకబాగులో నుంచ నరసరము లేదని మహాంతు మందరదానుగారు దొరనమువారికి వ్రాసిరి. కాన అటుండి పోలీసుదళములను పంపివేయుటకు ప్రభుత్వము వారు తీర్మానింపిరి. మహాంతును కాపాడుటకు కొద్దిమందిని మాత్రమే యింపెదను. ఇట్లునే నాభూమిలోనికి కళ్లు అకాలిలను అరెస్టుచెయ్యరు 56 గంగారాంగారి ఉదారభావముననే యీమేలు కలిగినది. పంజాబు శాసనసభలో 56 వాడు మెయిన్ ధార్డుగారు తెలిపిరి. వార్తాధ్యక్షులు చెలగెను.

అకోలా సభ జడ్జి పై లంచము వుచ్చుకొనినందుకై కేసు చేయబడుట

అలహాబాద్ హైకోర్టువారు

కేసును భూములను చేయుట

అకోలా సభ జడ్జియరు హర్ ప్రసాద్ భారత గారు లంచముగొన్నందులకై జిల్లా మేజిస్ట్రేటుచే 2½ సంవత్సరముల కఠిన శిక్షయు 15 రోజులపైబడినానాయును విధించబడెను. జిల్లా జడ్జి అప్పీలులో శిక్షను గట్టుచేసి ముద్దాయిని విడుదల చేసెను. మధ్య రాష్ట్రముల ప్రభుత్వమువారు విడుదల కంగీకరింపక జిల్లా జడ్జి మరో కనియవరకు కోర్టులో అప్పీలు చేసిరి. ముద్దాయి కేసును కేరళ హైకోర్టువారు మార్చునలెనని విటినను పెట్టుకొనెను. అంతట కేసు అలహాబాద్ హైకోర్టుకు మార్చబడెను. కేసును విచారించిన ముఖ్య న్యాయాధిపతి 56 జి. మియర్స్ గారును న్యాయమూర్తి పి. గాటూ గారును ప్రభుత్వమువారి విషయమున తిరిగింత త్వరలో చర్య తీసికొని నందులకు వారి సభిందించుచు, ముద్దాయికి ప్రతికూలముగ తేబడిన సాక్ష్యము విశ్వాసార్హముగ నున్నదని నమ్మి, ముద్దాయి లంచమిచ్చువానిని పట్టుటకై యాత్రాక్రమమున పన్నెనవవల యన త్వరను నిరూపించి న్యాయాధికారులు లంచము గొన్నట్లులు బయటపెట్టవలసి వారి కఠినముగా శిక్షించదగు నని నిర్ణయించి, మేజిస్ట్రేటు విధించిన శిక్షను భూములను చేసిరి. ప్రభుత్వమువారు యల్. యం. బాబ్రి గారు, ముద్దాయిపక్షమున సి. సి. డిల్లెక్ జి. డబ్ల్యు. డిల్లెక్ గారును వాదించిరి.

పోలీసులను పంపివేయుట

17 వ తేదీని అకాలిలు తోటలోకి వెళ్లి చెట్లను నరికిరి. పోలీసులు వారిని అరెస్టుచేయలేదు. నిరాధిపతయ. రాయబహుదరు 56 గంగారాంగారు భూములను కవులకు వుచ్చుకొనిరి. గాన మహాంతు మందరదానుగారి అకాలిలను పెట్టి ఆపాయమును కలుగకుండ మహాంతును కాపాడుటకు గురుకబాగులో 5 గురు పోలీసు కన్స్టేబులు మాత్ర ముంది తక్కిన పోలీసుదళమునందను తక్షణ మటనుండి పంపివేయవలెనని 17 వ తేదీ మధ్యాహ్నము 12 గంటలకువార అమృతసు పోలీసు డిప్టీ కమిషనరు గురకబాగులో నున్న పోలీసు సూపర్ టెంటుకు వ్రాసెను.

మొత్తము 5533 మందిని అరెస్టుచేయుట

అరెస్టులను నిలిపివేయవలెనను నుత్తపు చచ్చుకుట మొత్తము 5533 మందిని అరెస్టుచేసిరి.

ఉదాసీనుడలివా రింకను బింకములు పలుకుట

గురుకబాగులో మహాంతు మందరదానుగారి భూములను దొరనమువారి తరపుల కన్స్టేబుల గాని కవులు కిచ్చుటకు ప్రయత్నించినట్లుగాని అట్టియుద్దేశమైన దొరనమువారి తప్పుట్లుగాని మాట తెలియదు. అట్టి ఏర్పాటు జరిగినది గురుద్వారా సంఘమువారు ప్రకటించినచో నది నమ్మదగినవార్త కాదు. గురుకబాగులో మహాంతుకుల భూములవాళ్లుగల నన్నిటిని మహాంతు కేసు ఉదాసీనుడలివాని వ్రాసియిచ్చెను. అకాలిలు తమ జతలను గురుకబాగుకు పంపుట మహాంతునలెను వారాతోటలో చెట్లను నరుకగూడదు. అట్లు గురుద్వారా సంఘమువారు చేయువకును వారికి ఉదాసీనుడలివానికిని ఎట్టి సమాధానమును ముదరదు. వాట్లు చేసి పట్టుట చెట్లను నరుకుటకు మందలివారి అనుమతి కోరుచు దరఖాస్తు చేయవలెను. కాంతి కలుగవలెనయే మందలివారుగూడ మనఃపూర్వకముగా కోరుతున్నారగాన అకాలిలట్లు దరఖాస్తు పంపివో ఉదాసీను అనుమతి నిచ్చుటకే ప్రయత్నించెదను. అని ఉదాసీనుడలివారు ప్రకటించిరి ఈ ప్రకటనమే తేదీని జరిగినదో తెలుపబడలేదు గాని ఈ ప్రకటనము జరిగిననాడో లేక మ

రువాడో శాసనసభలో మెయిన్ ధార్డుగారు దీనికి ప్రత్యక్ష వికల్పముగా తెలిపియుండును. ఇంతలో నింత జరుగునని తెలియక ఉదాసీనుడలి వారిట్టి ఉత్తరకు మూల ప్రజ్వలతో గూడిన ప్రకటన చేసి పరిహాసపాత్రులైరి. అకాలిలు జతలను కంపకత్తడ నిలుపలేదు. చెట్లను నరుకకుండుటకు పూచీపలేదు. ఉదాసీనుడలి వారు రనుగ్రహించి చెట్లను నరుకుటకును మతి నీకువలేనని చేసుకొనుచు దరఖాస్తును పంపలేదు సర్వాగ్రహమును వదిలలేదు. కాంతి హస్తమును వీడలేదు. దౌష్ట్యమును గడంగలేదు. గాంధీ మహాత్ముని బోధనల ననుగు దప్పక నెరవేర్చి అఖండ విజయమును బడసి సర్వాగ్రహ మహిమను ప్రపంచమునకు వెల్లడించి భారతీయుల కంకణిని మార్గదర్శకులైరి. 56 గంగారాంగారి సద్దుపెట్టుకొని మహాంతును మహాంతు సద్దుపెట్టుకొని నిరంకుశోద్యోగులును చల్లగా దిగజారిరి.

ఉదాసీలు అకాలిలపై నిందమోపుట

షేకుపురామహాంతు జీవనదానుగారిని అతని సవుకరు భిక్షునింగును నవంబరు 8 వ తేదీని అకాలిలు నిష్కాగ్రహముగ బలచుకు దెబ్బలుకొట్టిరి. ఎవరో ఆసంగతి పోలీసులకు తెలియ చేసిరి గాని కేసు చేసినచో అకాలిలకుల నింకను తనకు బాధ కలుగునని భయపడి మహాంతు జీవనదానుగారు కేసు వదలుకొనెనని మాకు మాధివార్త తెలిసినది. వకటి సర్దారు భూత సింగుగారేమహాంతును కొట్టించెను. గురుద్వారాసంఘము అకాలిల కందరికిని ప్రతినిధి సంఘముని ఆసంఘమువారు చెప్పుకొడుకుగా, వారు అకాలిలను అదపులో నుంచుటకు మార్తము బాధ్యులుకారా, బాతీయపత్రికలని చెప్పబడు వార్తాపత్రికల వారు అకాలిల చర్యలనుగూర్చిన వార్తలతో తమ పత్రికలను నిలిపివేయుచున్నారే. ఉదాసీనుడల సంబంధించిన వార్తలను కొంచెమైన నాపత్రికలలో వారల ప్రకటించయి అట్లు ప్రకటించని పత్రికలు బాతీయపత్రిక లనిపించుకొనుటకు తగవని ఉదాసీనుడలివారు అమృతసురులో ప్రకటించిరి.

భారతవాణిజ్య సంఘము

ఇంచీకేపు సంఘమువారికి మహాజరు

బొంబాయి, నవంబరు 17:—భారత వాణిజ్య సంఘమువారు ఇంచీకేపు సంఘమువారికి మహాజరు పంపుకొనిరి. అందరికొన్ని భాగము లీ కిందకునుపబడెదను. వజిరస్థాన్, బెంగాల్, సిరియా, ప్రాంత్యముల వైస్రము తీసికేయవలయును. ఇన్స్టిట్యూషన్లు అంగ్లేజుల వైస్రము భారతభూమిను దశలయునని కాము నిర్ణయించబడవలయును. బ్రిటిషు భారతీయులమై అస్పృశ్యులను నిచ్చుగించినకంధర్వరమున కొకనిర్ణీతసంఖ్య బ్రిటిషునైకుల తగ్గించిన వది పండ్రిండు వర్సరములలో భారతదేశ నైకుల లందరు భారతీయులై యుండుదు. కొలదిమంది మాత్రము శిక్షా అపుటకు అంగ్లేయులు నిలువగలుగుదురు. అటుగాక ఎల్లపుడు భారతదేశము అంగ్లేయుల యధికారమున నే యుండవలయునని యుద్దేశించి యుండిన కొంకమాత్రము స్థాయివైస్రమును పెట్టుకొని, శిక్షా అపచిన అంగ్లేయుల స్వచ్ఛంద సేవకుల వెలకొల్పుటలను ఇచ్చుచు భారతదేశమున వైస్రక పరిస్థితి జూచిన బ్రిటిషుకుల ఆకమానప్రదముగ నున్నది. వాణిజ్యవిజ్ఞానకాళును రద్దుపఱచి, ఆకాళుయొక్క పని వాణిజ్యకాళుకు మార్చవలయు. ప్రచురణాలయములు అనావశ్యకము. ఇంగ్లాండుబ్యాంకి భారతదేశము తరపున చేయు వ్యవహారము లెల్ల హిందూదేశపు బ్యాంకు వారికి మార్చవలెను. భారతమంత్రాంగము రద్దుపఱచవలెను.

సింగరేణిగనుల సమ్మె

నెలవరాబాదు, నవంబరు 17:—రెజిస్ట్రార్ సమీపమున నున్న సింగరేణి రాత్నాబాగు గనుల కార్మికులు సమ్మెకట్టరను సమాచారము తెలిసినది.

స్వదేశసంస్థాన ప్రజాసంఘసమావేశము డిల్లీలో గూడుట

పూనా, నవంబరు 17:—స్వదేశ సంస్థాన ప్రజాసంఘ కార్యదర్శులు శ్రీయుత కేల్కర్, కుటుంబసాగు సంఘసమావేశము డిల్లీలో జరుప నాయకులతో నానోచించుటకై డిల్లీకి పోయినారు. జనవరిలో సమావేశము డిల్లీయందు జరుగునని తలంపబడుచున్నది.

ఇండియా ప్రభుత్వపు పారిశ్రామిక వర్తకశాఖలు

వైశాఖల కనుబంధముగ వేర్వేరుపడిన స్థాయిసంఘము నకు 56 అలెగ్జాండర్ ముర్రే మాజీకేదాదాభాయ్, మాన్ మోహన్ దాస్ రాంజీ, దార్శిలిచ్చే, యల్. బి. సక్లత్ వారి గార్లు సభ్యులుగా నియమింపబడిరి.

ప్రెస్ బిల్లు

స్వదేశసంస్థాన ప్రజల ఆక్షేపకసభలు దక్షిణ భారతాష్ట్రదేశములో నున్న పాశ్చిమాంధ్ర సాంస్థానముల ప్రజలు ప్రెస్ బిల్లు, విషయమున వైస్రాయిగారకు లబించిన చర్యను ఖండించుటకు సభలు గానింకుటెను.

లై సెన్సు లేకుండ ఆయుధముల నుంచుకొనుట

తొలూమారు స్త్రీయలలో ఆయుధముల పనిచేయు ఇటోచీ మూడి యను జపానీయునును, నుకాన్ లిట్ అనుచైనానాను లై సెన్సు లేకుండ తుపాకిని మందుకుండకు కలిగియున్నందుకు కేసు చేయబడిరి. మొదటి మద్యము 200 రూపల జరిమానా లేకుండునెలల కఠిన శిక్షయు, 100 రూపల జరిమానాయును విధింపబడెను.

దేశీయ వార్తలు

మాల్వీ పాంసులు హుదా గారు

డక్కా ఖిలాఫతు సంఘ కార్యదర్శి అలెక్సు
గాంధీ మహాత్ముని శిక్షాదినము

నేడు దయము చెన్నపురి జాతీయమందిరమున ప్రార్థనోపన్యాసములు జరుగుట

పంజాబు రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సభ

శాసనసభలకు వెళ్ల గూడదను తీర్మాన మొదొందింపబడుట

డాక్టరు సత్యపాలుగారి విడుదల

సత్యపాలుగారు గురుక బాగులో నుపన్యసించుట

సూరతుమండల గ్రామోద్యోగులు

140 మందిని పనులలోనుండి తొలగింపదలచుట

ఆంధ్ర రాష్ట్రము

నెల్లూరుమండల కాంగ్రెసు సభ

అల్లూరులో 25-26 తేదీలలో జరుగును

గాంధీ మహాత్ముని శిక్షాదినము

చెన్నపురి జేతీయ సమాజమున ప్రార్థనోపన్యాసము

నేడు మహాత్ముని శిక్షాదిన మగుటచే పలువురు వ్యక్తులు నేడు దయము జేయు సమాజము దిరమున సమావేశమైరి. గాంధీ మహాత్ముని శిక్షాదినమున పలువురు వ్యక్తులు సభించిరి. శ్రీమతుల వేమరమణి శేషగిరిరావుగారు ప్రార్థన మున దైవప్రార్థనము గావించి ఆకాశీసాదరణ విజయ శుభవార్తలు సూర్తి సంగ్రహముగ శాంధ్రమున ముచ్చటించిరి. శ్రీమతుల గండి సూర్యకారాయణ శాస్త్రిగారు భరతమతము, లోకమాన్యని గాంధీమహాత్ముని ఇతివృత్తములను స్తుతించుచు కొన్ని శ్లోకముల చెడిరి. శ్రీమత్ పండిత శివరాం, శ్రీమత్ ఎన్. సి. వేంకటాచలం, శ్రీమత్ వృషిం హేశ్వరగారు ద్రవిడమున జాతీయగీతములను పాడిరి. వేంకటాచలం గారు గాంధీమహాత్ముని జాతీయబోధనలను మరల సాధనమైరి. శ్రీమత్ చక్రవర్తియ్యశాస్త్రిగారు రాంగ్లమున నుపన్యసించిరి. శాసనసభలకు వెళ్ల గూడదను వికమత్యమును కలిపించుట కిదియగు ప్రయత్నము చేయవలెను. సాంఘిక మగు విధానమున కిది కేంద్ర బిందువున నిర్మాణవిధానమునల నీ అది వెంకటాచలం నడిచిరి. గాంధీ మహాత్ముని మహిమతోకమున సత్యధర్మము నభినందించిరి. 82 ఏడ్లనుండి కాంగ్రెసు మహాసభ కనిబేయుచున్నది సభవారి ప్రయత్నము కలసికలదిగా కలిసి యుద్ధాత్మక మత్యము. గాంధీ మహాత్ముని వికల వర్తనములను తెలుపడలై ఆశ్రమ భార్యజనులలో సత్యధర్మము నుద్బోధము కలిగినది. గాంధీ మహాత్ముని దేశమున దండెటను పలుసారులు సంచార మొనరి ని గాంధీమహాత్ముని తొనగి ప్రబుఁదగు ప్రబోధము కలిగించెను. అంతకుండు శ్రేష్ఠముగ నెక్కువ ప్రచారము చేయవలెను. అట్టి మహానాయకుడు కార్యాచరణమున నయ్యునుండుటచే ను కిప్పుడు చక్కని అక్షర మొనంగువారే కనపడకండ నున్నారు. ఇదియన దుర్దృష్టము. కాంగ్రెసునుండుకంటె గాంధీ మహాత్ముని ప్రజలకు గాఢమమగు భక్తి కలదు కాంగ్రెసువారి యజ్ఞ యని చెప్పివో ప్రజలంత ఉత్సాహమును మానవ పోషింపునుగాని గాంధీమహాత్ముని అతి యనిన ప్రజ లధికభక్తితో వెళ్లవలెను. అట్లు గాంధీమహాత్మునియందు గాఢభక్తి నొనారు దేశమున హెచ్చుచుంది యింకను కలదుగాన నిపుడు గాంధీమహాత్ముని స్మరణించిన విధానమును మార్చుట కట్టివారగీకరింపరు గాన శాసనసభలకు వెళ్లవలెను ప్రయత్నమును కడలి నిర్మాణవిధానమును జనుప్రభుగా వెళ్లవలెనని చక్రవర్తియ్యశాస్త్రిగారు నడిచిరి.

శ్రీమతుల వి. ఎస్. శాస్త్రి, శ్రీమత్ భాస్కరం, ఎస్. అచార్య, చక్రవర్తియ్యశాస్త్రిగారు మున్నగువారు కాంగ్రెసు సంఘ కార్యదర్శి సాహెబుగారును, మరి వెళ్లవలెనని యు, వచ్చిరి.

పంజాబు రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సభ

రోజులలో జరుగుట

శాసనసభలకు వెళ్ల గూడదను

తీర్మాన మొదొందింపబడుట

17వ తేదీలో రోజులలో జరిగిన పంజాబు రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సభ ముగిసింది. లాలా భువందే (అంబలా) గారధ్యక్షత వహించిరి. ఆసమావేశమునకు భగము కలగవలెనని విధానమును మార్చుటసంబంధము, మహానాయకులగు దేశబంధుదాసు కండిక సేపూ హాజీబజ్జలు ఖానుగారు చేసిన నూతనల నూతన నిరసింపగూడదను అని అభ్యుత్పాదన నడిచెను. శాసనసభలకు వెళ్ల గూడద దశ తీర్మానమును డాక్టరు గోపీనాథుగారు సూచించిరి. ప్రోత్సహించు మరొకందఱు శాసనసభలకు వెళ్లవలెనని వాదించిరిగాని హెచ్చుమంది గోపీనాథుగారి తీర్మానము న మొదించిరి. కాన శాసనసభలకు వెళ్ల గూడదను తీర్మానము నెక్కినది.

మాల్వీ మహ్మదులు హుదా గారి అరెస్టు

డక్కా ఖిలాఫతు సంఘ కార్యదర్శి

వెనుక డక్కా-అక్టరు కచేరీలో నుద్దోగిగానుండి తన ఉద్యోగమును ముగిసి తన ఆసమావేశమునకు నలుచించి డక్కా ఖిలాఫతు సంఘమునకు కార్యదర్శిగా నున్న మాల్వీ మహ్మదులు హుదా గారిని రాగ్రోహమునకు అరెస్టుచేసిరి. 28 వ తేదీని విచారణ జరుగును.

గ్రామోద్యోగులపై దాడి

సూరతుమండలలో 130 మందిని తొలగించుట

సూరతుమండలలో 400 మంది గ్రామోద్యోగులనున్నాను.

వారిలో 10 మందిని కర్షణలో పనులలోనుండి తొలగించెదరు.

నెల్లూరుమండల కాంగ్రెసు సభ

అల్లూరులో 25, 26 తేదీలలో జరుగును

శ్రీమత్ కందాదై శ్రీనివాసంగారి అధ్యక్షత క్రింద యీ నెల 25, 26 తేదీలను అల్లూరులో నెల్లూరు మండల కాంగ్రెసు సభ జరుగును. ప్రతినిధులకు బాలు భోజనము ఏర్పాటులు ఉచితముగానే జరుపబడును. ప్రతినిధి యనుమతి విన్నవించి మాత్రమే. నలంబీయు 22 వ తేదీ ఉదయమునకె అల్లూరు రావలెను. కర్షణ ప్రకృష్టముగూడ జరుగును. కాంగ్రెసు ప్రచారకులు 24 వ తేదీకి అల్లూరికి రావలెను.

మండల కాంగ్రెసు సంఘసభ

మండల కాంగ్రెసు సంఘసభయందు నున్నవసంఘసభయందు 24 వ తేదీ సాయంత్రము అల్లూరులోనే జరుగునని నేడు కంఠివార్త వచ్చినది.

డాక్టరు సత్యపాలుగారి విడుదల

జలనువాలా బాగులో నుపన్యసించుట

పంజాబు సుప్రసిద్ధ నాయకులలో నొకరు డాక్టరు సత్యపాలుగారు చెరసాలనుండి విడుదలయిరి. వీరు వెనుక అమృత్ సరులో నుద్దోగిగానుండి విడుదలయిరి. 18 వ తేదీ సాయంత్రము 6 గంటలకు సత్యపాలుగారు జలనువాలా బాగులో నుపన్యసించెదరి ప్రతినిధులనుండెను.

గుంటూరు జిల్లా అదనపు పోలీసువన్ను వనూలు పునులూరు గ్రామము

11-11-22 తేదీన పునులూరు పోలీసువారు అదనపు పోలీసు వన్నునిమిత్రము పునులూరు గ్రామమునకు వచ్చి నారు. పోలీసు వారు కాంతెముగ నే నూలు చేసినారు. ఇత్యులనననారు సంతముగ నిచ్చి నారు. బ్రాహ్మణులలో రెండులెగ లుండ ఒక్క తెగ మాత్రమే పన్ను విధించినారు. రహితులలో గూడ కన్ను వారికి విధించి చెలగాలనుకదలి నారు. ఇట్టిచ్యుకు కారకులెవరో తెలియదు. ఈలాటికులభేదము చాగ్రామములలో పాటించినట్లు తెలియుచున్నది. కాననూరుకు గాని సంతమునకు గాని రహితులను నూలతో తొలగింప గ్రామవాసులందరై కమత్యమున మెలంగెదరిన నమ్ముచున్నాను. ఈక్రిందివాటిచ్యుకు పన్ను విధించినారు

05) నాగేశ్వరరావు గారు	రూ100
వీరు ప్రస్తుతము రెండు హెక్టరుల జిల్లలో ఒకసంకల్ప రం కలి క్షేత్రము నుద్దించుచున్నారు. మాగ్రామకరణము, యాదకుడు వెదగంపిపాటి ఫిర్కానుండి చెరసాలను కరించి కల్లిన వారు వీరు ఒక్కరే.	
గంధం కష్టమూర్తి	రూ 50
పాశం నానుమంతు	20
వేదెండ్ల బుచ్చి నాయుడు	30
నల్లగొండ సుబ్బయ్య	15
మండలపు లక్ష్మన్న	15
కొత్తూరు రామయ్య	15
కొత్తవీరయ్య	15
కొల్లి పరసుబ్బా నాయుడు	15
అబటి బసవయ్య	15
వేపాళ్ల సోమయ్య	15

గంధం వీరరాఘవయ్య,

గ్రామసంఘ కార్యదర్శి

కొత్తూరు తాలూకాలోని గ్రామ కాంగ్రెసు సంఘముల కొకమున:-

శ్రీమత్ ఆంధ్రప్రదేశ్ దిగ్విజయ గోపాలకృష్ణయ్యగారు శ్రీకృష్ణ సన్మఘానమునండి వచ్చిన వ్యక్తులు రూ 116 లు ఇత్యునిచే నిచ్చుటకు రానిది తెలిపబడింది. ఈరహసియును దేశ విముక్తికై కొరికకొరికను చెల్లించుచు అనేక గ్రామవాసులు ఆహ్వానించుచుండిరి.

కావున మహానాయకులలోని గ్రామ కాంగ్రెసు సంఘములు ఇందువిషయమై తగు శ్రద్ధ వహించ గోరక. ఆంగ్లభర్యమును ఆహ్వానించి సంఘముల పేర్లు తాలూకా కాంగ్రెసు సంఘమునకు తెలుపగోరెనాను.

కొత్తూరు, 15-11-22. కార్యదర్శి.

పార్లమెంటున కెచ్చుకొనబడిన భారతీయసభ్యుడు.

శ్రీయిత సులత్యాలాగారు.

ఉత్తరప్రదేశ్ లోని తిరుప్రతినిధి పార్లమెంటుకు కన్ను కొనబడిన ఉత్తరప్రదేశ్ గాని శ్రీ శేషులకు శ్రీ. యస్. తాలాగారి చెల్లెలి కుమారుడు. 1914 వ సంవత్సరమున పెట్టా తేది యొక్క కాశీలో విశ్వవిద్యనంది 1837 వ సం. తాలాకంపేస్ లో ప్రవేశించి 1905 వ సం. వ సీటుకే ఆపివెండియు అచ్చటనే నివసించుచుండిరి. కొంతకాలము కీ. శే. ఆర్. జె. తాలాగారికి అంకితగీత కార్యదర్శి నుండిరి. ప్రస్తుతము తాలాకం పేసీవారి మిల్లు సామానుల దిపార్టుమెంటు వే నే జీవనగా లంకెలలో నున్నాడు. అత్యంతసా ఘికవాదమునకు తెలిసిన వారు. ఇంతవలకు భాగదోరణి కార్యదర్శి నుండిరి. జోకత్తము కలిగించుకొనలేదు. ఒక ఇంగ్లీషు స్త్రీని వివాహమాడి ఆమె కలన 5 గురు పిల్లలకు బడెడిరి.

చేతనుండుచి పెట్టి బలిజనవార్తలను పుస్తకాంధా గారముయొక్క ప్రభుగూర్చి సభ చేకి గ్రామములో యీ నెల 12వ తేదీ అదివారమున పెంకే పల్లయ్యగారి యధికర్యము జరుపబడినది.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

1922-వ సం॥ నవంబరు నెల 18-వ తేది

శనివారము

అకాలి విజయము

గురుకాకాగునందు, అకాలి అరెస్టులంతరించే నను నువార్తను నేను ప్రకటింపగలిగినందుల కెంతయు సంతసించెదము. గాంధీ మహాత్ముని సంస్మరణ దినమున, మహాత్ముని విజయవార్తను వినుట కెట్టివారి కయినను ఆనంద ముదయింపక మానదు. మహాత్ముని నిర్బంధింపబడినను, అతని సిద్ధాంతములు సత్యమువై నాధారపడి యున్నట్లుల పాంచాళ దేశమున రుజువగుచున్నవి. ఆహింసాధర్మమును అకాలిలు అత్యంతముగ నిర్వహించిరి. ఆధునిక ప్రపంచ చరిత్రయందు దీనికి సాటియగు నిదర్శనము వేరొకటి గనుపించదు. కారాగృహ శిక్షలనే గాక, దారుణముగ కర్రలదెబ్బలగూడ, అకాలిలు లక్ష్యపెట్టకబోయిరి. ఆత్మశక్తి ముందర వశుబలము నిరర్థకమని వీరు స్పష్టముగ వెల్లడి చేయగలిగిరి. అకాలిల పరమోత్సాహము గాంచి యు, ఇకను నిరుత్సాహము జెందెడి నాయకుని జూచిన జాలియగును. గురుద్వారావనములోనికి అకాలిలు బోకుండ ప్రభుత్వమువారి తాటకపరచి, మొదట అరెస్టుల నానింభించిరి. అరెస్టులను లెక్క పెట్టక, వందలకొలది ముందుకువచ్చిరి. ఏమిచేయుటకును దోచక, లాటికర్రలతో మోడుట కధికారులు మొదలిడిరి. ఎందరు మూర్ఖులైనను, దెబ్బల ననుభవించుటకు అహింసామహిమను బూని అకాలిలు ముందుకు పరుగిడుచుండిరి. మిలిటరీ అధికారులకి చిత్రమర్థముగాలేదు. పోలీసు భటులకి విషయము అత్యంతస్పృహయు గలుగజేసెను. మాంధ్రేస్టరు గార్డునుచిత్రకా విలేఖకు డీ సీటినికని, సహింపబాకబోయెను. నిరపరాధులును, నిరస్త్రులును, ఆహింసాధర్మబద్ధులునగు సిక్కువీరులు గురు నామసంకీర్తనము గావించి పడరాని బాధలనన్నిటిని కడుసంతసముతో భరించుచుండ, ఎట్టి పాపాణి హృదయను మనమును కఱగి స్వీకృతవహించదా? ఓద్యయరు శిష్యులకను, డయరు అనుచరులకునుగూడ, నిరపరాధుల పీడనము, అనన్యమని తోచెను. ఎట్టి ప్రతీకారమునకు బూనిన ప్రజలను మోడుట ఆంగ్లేయుల పసికాదనియు, ఇట్టి దుష్కృత సందర్భము ప్రపంచములో నెక్కడును గనుపించదనియు, ఆంగ్ల పోలీసు ఉద్యోగియే చెలిపియుండెను. పశుబలమోడిపోయి, ఆత్మశక్తి విజయము బడయుటచే, దెబ్బల శిక్షను అధికారులు మానివైచిరి. కాని ప్రజలను కాపాడుకొనుట వారికి ముఖ్యముగదా. తమ ఓటమి సంగీకరించుటకు అధికారవర్గ మొకబనునా? ప్రజల వాంఛల కనుగుణముగ మెలగుట వీరి సాంప్రదాయముల కనుగుణముగ నుండునా?

అదుచే వీరు మరల అరెస్టులపద్ధతిని కొనసాగించిరి. దెబ్బలను తినినవారు తనగ, మరల అరెస్టుల నెవరు సహించగలరని వీరనకొనియున్నారు. కాని పీడితములకు కొరగాకబోయెను. వందల కొలది అకాలిలు అరెస్టులను నడిచిరి. వందలసంఖ్య చేలయ్యెను. జాలురు, వృద్ధులను భేదములేక ఎల్లరును ముందుకువచ్చిరి. తుదకు రణరంగమున బని

జేసి ఉపకార వేతనము బొందెడి మిలిటరీపెన్షనరులు సైతము మతసరిక్షణముకొరకు అగ్నిగుండమున జొచ్చుటకు సంసిద్ధులయిరి. రెండు మిలిటరీ పెన్షనరుల జతలు నిర్బంధింపబడెను. మూడవజత సంసిద్ధమయ్యెను. ఇంతవరకును 553కి మంది అకాలిలు నిర్బంధింపబడిరి. కాని వారిధైర్యోత్సాహముల కిసుమంతయు భంగము కలుగలేదు. వారిదీక్ష యింకను బలపడుచున్నది. గురుద్వారా చట్టములు మొదలగు ఆర్డర్లు వారి నిర్ణయమును చలించజేయకబోయెను. అధికారుల కీసరికి ప్రాణము విసిగియుండును. పంజాబుప్రభుత్వము ప్రజల విశ్వాసమును పూర్తిగ కోల్పోయెననియు, ప్రజల యంగీకారము లేనిది కరిపాలన మికముందు సాగదనియు, మాంధ్రేస్టరు గార్డును పత్రికావిలేఖకుడు స్పష్టముజేసెను. ప్రజలలో ప్రజాభిమతి గలుగనంతవరకే, నిరంకుశత్వము కొనసాగును. భావదాస్యము తొలగిన పీఠ్యుట, దానియాధారము తొలగిపోవును. ప్రజల వాంఛలపైడిదేరికతప్పవు. పోరాటమునుండి అధికారులప్పుడు మెల్లగ తొలగిపోయిరి. రాయబహదూరు గంగారాముగారు గురుకాకాగు భూములను కవులు డీసుకొనునటుల ఏర్పాటు జరిగెననియు, మహాంతు సుందరదాసును కాపాడునిమిత్తము మాత్రము అయిదుగురుపోలీసుభటులను నిలువయుంచి, మిగిలిన వారినందరను తీసివేయవలయుననియు, పోలీసు కమిషనరుగారికి డిప్యూటీ కమిషనరుగారు లేఖను వ్రాసిరి. ఎట్టియాటకములేకుండ గురుకాకాగులో బ్రవేశించి కట్టెలగొట్టుకొనుటకు అకాలిల కంగీకారమొసగబడెను. అకాలిల మనోరథమిదేరినది. అకాలిలకు గలిగినవిజయము పంజాబునకు మాత్రమేగాక, భారతవర్షమునంతటను ప్రస్తుత సందిగ్ధసమయమున మార్గము జూపగలదు. ఇక నిర్బంధితుల విషయము గలదు.

నిర్బంధితులందరును వదలివేయబడువరకు, అకాలిలతో సమాధానము గుడురదు. నిర్బంధితుల నందుచే త్వరలోవిడిచిపెట్టక తప్పదు. అకాలిసమస్య కేవల స్థానికసమస్య మాత్రమే గాదు. దృఢమగు నాల్మవిశ్వాసముండి, ధర్మపథమును వీడనివారికి, కార్యసిద్ధి గలిగితీరునని, సువ్యక్తమగుచున్నది. ఆల్మవిశ్వాసములేని ప్రజల కెంత బలగమున్నను ప్రయోజనములేదు. ఆత్మవిజయము కేవలము జన సంఖ్యపై గాక, త్యాగశ్రేష్ఠతపై నాధారపడి యుండును. కొలదిమంది యయినను తమ దీక్షను తుట్టతుదవరకు కొనసాగింప గల్గుచో, దేశము నంతను రక్షింపగలుగుదురు. తమ దీక్షను నిర్వహింప గలవారిపై గాంధీమహాత్ము డాధారపడియుండెను. ఎన్ని విఘ్నములు తలస్థించినను, అకాలిలు తుదకు గురుకాకాగులో బ్రవేశింప గలిగినట్లులనే, తగు పూనియున్నచో స్వరాజ్యసాధమున భారతీయులు బ్రవేశింపగలుగుదురు. అకాలిలకు గల మనోనిశ్చయమే, ప్రజలెల్లర నావహించుట యవసరము. సందియములును చిత్ర వికారమును, ప్రజల స్వరాజ్యదీక్షను చెడగొట్టును. నిర్బంధము లెన్నడును ప్రజల దృఢసంకల్పమును తొలగింప జాలవు. వానిని జూచి వెలగొంద నవసరము లేదు. వీని నుండి దప్పించుకొనుటకై ఆత్మకారవమును పోగొట్టుకొన నక్కరలేదు. కొరగాని శాసనసభల బ్రవేశింప నక్కరలేదు. త్యాగ మెన్నడును వ్యర్థము గానేరదు నిర్బంధములను పాటింపక అకాలిలు విజయ మొందిరి. నిర్బంధములను లక్ష్యపెట్టక భారతీయు లెల్లరును ఇటులనే విజయము బడంగలుగుదురు. ఇందుకు భగవానుడు తోడ్పడు గాక

దాసుగారి ప్రవర్తనము

కాంగ్రెసుసభ కార్యక్రమముగ నియమితులై సభ జరుగకముందే దాసుగారు ప్లేటుమెంటును ప్రచురించుట సంభావ్యముగాదని, ట్రిబ్యూనుపత్రిక చెలిపిన యభిప్రాయముతో పలువుర రేకీభవించక మానరు. ప్రస్తుత సమయమునందు, శాసనసభా ప్రవేశవిషయమై దేశమున చర్చజరుగుచున్నది. ఇట్టిస్థితిలో దాసుగారికవత్తము వహించి పాటుబడుటచే, కాంగ్రెసు సభాధ్యక్షపదవిని వారెంతవరకు జయప్రదముగ నిర్వహింపగలుగుదురో సందేహస్పదము. కాంగ్రెసు ప్రతినిధుల ఎన్నికలు జరిగెడి తరుణమున, సభాధ్యక్షుడు ప్లేటుమెంటును ప్రచురించుటవలన నిబ్బండులనేకములు పొడమగలవు. దాసుగారి చర్యవలన, వాకిని కాంగ్రెసుసభకునుగూడ సొకటము గలిగెనని, ట్రిబ్యూనుపత్రిక అభిప్రాయపడుచున్నది. దాసుగారు సభాధ్యక్షులుగ నుండక, తీవ్రవాదోన జరుపుచున్నచో, వారి ప్రవర్తనము నెవరును విమర్శింపబూరదు. దాసుగారి నిశ్చితాభిప్రాయము లెవ్వయో ఇటీవలివరకు చెలియకబోయెను. పలువురు పలువిధములుగ నూహజేసిరి. పంజాబు ప్రజలకు బంపిన సందేశమునబట్టి గూడ, దాసుగారి యభిప్రాయ మేదియో తెలియదయ్యెను. దాసుగారు శాసనసభా ప్రవేశము సంగీకరింప రని సర్వెంటు మొదలగు పత్రికలును, అంగీకరింపవచ్చునని మరొకన్ని పత్రికలును యూహించెను. శాసనసభా ప్రవేశము విషయమై వాదప్రతివాదములు చెలరేగెడి కాంగ్రెసుసభలో, దాసుగారు నిష్పక్షపాతముగ ప్రవర్తించి, ఉభయపక్షములను తృప్తికరముగ నడుచుకొనవలెను. లేనియెడల, కాంగ్రెసు సభ జయప్రదముగ కొనసాగుట దుర్లభమగును. ట్రిబ్యూనుపత్రిక, శాసనసభా ప్రవేశ పక్షకోటిలో జేరియుండుటచే, రెండవపక్షము వారిపై నభిమానముచేత యిటుల వ్రాసియుండునని యూహింపవీలులేదు. దాసుగారి ప్రవర్తనము ట్రిబ్యూనుపత్రికకు సైతము విరుద్ధముగ గనుపించుటయే, ఇటుల వ్రాయుటకు కారణమైయుండును. కాని దాసుగారి వర్తనమును నిరాకరణవలంబు లాక్షేపించబులేదు. ఇట్టి సందిగ్ధసమయములందు సభ్యాసభ్యుల సంత నిష్క్రమణ పాటింతురని యనుకొనుటకు వీలుండదు. ఆ విషయమటుండ, పాట్నలో బీహారునాయకులతో ముచ్చటించుచు దాసుగారు చెలిపిన హేతువు లే మాత్రము నమృతము బుట్టింపజాలవు. శాసనసభలో జేరినచ, తాము సహకారము నవలంబించమనియు, బెంగాలు వరదలకు ప్రభుత్వమువారు డబ్బిచ్చినను తాము సరోధింతుమనియు దాసుగారు కలికిరి. దీనిఫలిత మేమగునో యూహింపవచ్చును. అన్నితరులై సకల బాధల పడెడి ప్రజలకు, నిరాకరణవలంబులు నోటి కడ్డము వచ్చిరిని, అధికారులు చాలుట కెంతయు నవకాశము గలుగును. ఇట్టి యవకాశమును గలిగించుట నిరాకరణపక్షమునకు వినాశ హేతువగును. శాసనసభకు వెలుపలనుండి సహాయముజేయక పోవుట వలనను ఇట్టి ఫలిత మే గలుగునని దాసుగారు చెలిపిరి. కాని, యీవాదము నిస్సారమయినది. నిరాకరణవలంబును, ప్రభుత్వమువారు మంచిజేసినను చెడ్డజేసినను దానిని లక్ష్యపెట్టుటలేదు. ఇందువలన ప్రభుత్వమువారి వర్తనము కొంత కాలమునకయినను చక్క బడక మానదు. ప్రజల తోడ్పాటులేనిది, మంచిచేయదలచినను నది కొనసాగదనియు, చెడుచేయదలచినది విఫలమగుననియు, ప్రభుత్వము గ్రహింపవలసి యుండును. నిరాకరణవాది నైతికముగ మాత్రమే

అలహాబాదు, నవంబరు 17:—నల్. హాక్కిముట్టు నల్ల
గారు అలహాబాదును తిరిగింపొయినపుడు, కొన్ని అండ్లను
కంపెనీ అధికారి సింగ్లెగాంజ్ మొదల బంగారుపతకము వహి
మానతూ నచ్చిరి. అలహాబాదు వ్యాకి మొట్టమొదట
బదిహాముదారుల తదిమి సమీపియందు కొన్ని గారు
సహాయపడియుండిరి.

విదేశ వార్తలు

బ్రిటిషు ఎన్నికలు

కాకానర్యేటిపు విజయము

లీస్లింగ్, అక్టోబరు 16:—క్రొత్త పార్లమెంటు లో బోస్టన్ గారి బలమే చాల ఎక్కువగా చేరగానని.

హౌడ్స్ ఫోర్ గారు మూలభూమి మీద పన్ను కేసుల యొని వాదించుచే ఆయన ఓడిపోయి.

ఎన్నికల సమయములో చర్చిలు గాడి శత్రుచికిత్స చేయ వలసివచ్చెను. కొన్ని సభలయందు మాత్రమే కష్టము మీద నుపయోగించిరి, కాని ఓడిపోయెను.

పోయిన ఎన్నికలలో ఓడిపోయిన 50. జాన్ నై మ్ కో గారు మరల ఈ ఎన్నికలయందు విజయము లెరి. ఈయన ఇండి పెండెంటు లిబరలు పార్టీలో నొకరు.

క్రీలలో ఇద్దరు మాత్రమే, అప్పరు సత్తి, విల్మింగ్టన్ సత్తి గార్లు పార్లమెంటులో స్థానములను గడించెను.

కాకానర్యేటిపు	825
లాండ్స్ డౌర్ లిబరలు	48
అస్సిక్టు లిబరలు	55
కార్మికులు	180
ఇండిపెండెంటులు	18

అందరికంటె కాకానర్యేటిపులు 79 ఓట్లు ఎక్కువ వచ్చినవి. మంగ్రోవర్తనలకు లండను మరల విజయము లెరియే జైతృవచ్చును.

ఈక్రింద పేర్కొనబడినవారు తమ స్థానములను కో లొపియిరి:—

50 అర్థర్ ఫ్రీక్సు, బొస్కాన్, వాట్సన్ చర్చిలు 50 పోగార్లు జక్కిన్, హెన్రీ కెల్లా, మాంటేనూ ఓక్టావ్ నెట్టు గార్లు.

ఇతర ఫలితములు.

లండన్, నవంబరు 16:—కేటి వర్ధాన్సను 1 గంటకు

కాకానర్యేటిపు	188
కేమనల్ లిబరలు	27
లిబరలు	27
కార్మికులు	74
ఇండిపెండెంటులు	8

కొంతగాను హౌడ్స్ ఫోర్ గారిని ఓడించిరి.

మెర్సెడ్ గారు	19974
బాడ్మిన్ స్ట్రీట్ (కార్మి)	14490
విలియామ్ (లిబరల్)	678

క్యాబ్రిడ్జ్ ఓర్వవిద్యాలయము

లండన్, నవంబరు 16:—

రాలిఫోర్డ్ (కే)	4192
బల్లరు (ఇండి)	8458
బోర్లి (కే)	1018

మానునది, లెస్లింగ్ లు కార్మికులు ప్రేమెర్, కస్తాక్ రాబర్టు గీ, బర్నెట్టు స్మిత్ గార్లు ఓడిపోయిరి.

నకలారినవకర్త అమెస్టామగారు ఓడిపోయిరి. వ్యక్తిను గారుకుడ పరాజయమును గొంటిరి.

ఉదయము 1-30 గంటలకు

కాకానర్యేటిపు	166
నే. లిబరలు	18
లి.రలు	20
కార్మికులు	45
ఇండిపెండెంటులు	4

ఉదయము రెండుగంటలకు

కాకానర్యేటిపు	141
కార్మికులు	55
లిబరలు	22
నే. లిబరలు	19
ఇండిపెండెంటులు	5

ఉదయము 2-30

కాకానర్యేటిపు	147
నే. లిబరలు	19
లిబరలు	28

కార్మికులు	29
ఇండిపెండెంటులు	6
ఉదయము 3 గంటలు	

కాకానర్యేటిపు	182
నే. లిబరలు	20
లిబరలు	28
కార్మికులు	68
ఇండిపెండెంటులు	6

పార్టీ లాభములు

కాకానర్యేటిపు	7
నే. లిబరలు	2
లిబరలు	11
కార్మికులు	84
ఇంతవరకు కార్మికులు 89, స్థానములను, కాకానర్యేటిపులు 12, లిబరలు 18 కేమనల్ లిబరలు, 2 ను సంపాదించిరి.	

ఫలితములు

సాయంకాలము 2 గంటలు

కాకానర్యేటిపు	280
కార్మికులు	88
లిబరలు	80
నే. లిబరలు	27
ఇండిపెండెంటులు	8

సాయంకాలము 3 గంటలు

కాకానర్యేటిపు	287
కార్మికులు	98
లిబరలు	28
కార్మికులు	89
ఇండిపెండెంటులు	10

సాయంకాలము 4 గంటలు

కాకానర్యేటిపు	805
నే. లిబరలు	89
లిబరలు	48
కార్మికులు	115
ఇండిపెండెంటులు	11

సాయంకాలము 5 గంటలు

కాకానర్యేటిపు	827
లిబరలు	58
కార్మికులు	122
నే. లిబరలు	40
ఇండిపెండెంటులు	18

రాత్రి 7 గంటలు

కాకానర్యేటిపు	840
లిబరలు	19
కార్మికులు	120
నే. లిబరలు	48
ఇండిపెండెంటులు	15

రాత్రి 8 గంటలు

కాకానర్యేటిపు	842
కార్మికులు	140
లిబరలు	59
నే. లిబరలు	45
ఇండిపెండెంటులు	15

లండన్ నవం 16 ఉదయము 4 గంటలు:—

కాకానర్యేటిపు	158
కార్మికులు	86
లిబరలు	25
నే. లిబరలు	22
ఇతరులు	8

50 టి. జె. బెన్నెట్టు గారు మరల ఎన్నికొనబడిరి.

కార్మికవిజయములు

కేమనల్ లిబరలు మటు మాజీ నుగుచున్నారు. కాకానర్యేటిపులు ఆకాఫంగు లగుచున్నారు. కవుట్ లిబరలు మును కూడ దీయగలవని స్పాట్లండులో నున్న కాకానర్యేటిపు లిప్పులనుకునుచున్నారు.	
--	--

ఆంగ్ల విశ్వవిద్యాలయములు

ఫిమర్, కార్మిగార్లు తమస్థానములను గ్రహిల్చుకొనిరి.

స్ట్రాక్ లీ కార్మిక్, ఆరంభు వీరరు, వల్కరు, లార్డు మార్కెస్	
సిలగార్లు మరల ఎన్నికొనబడిరి.	
చాంబర్లే పగారు విజయములెరి.	

పత్రికావ్యాఖ్యలు

టైముస్

లండన్, నవంబరు 17:—ఉదయము 12/25 క్రొత్తము వారికి తగినంత స్వతంత్రమును ఎక్కువమంది సభ్యులు సంప్రాప్తమైరి. దానివలన ఎక్కువ తృప్తి కలుగెను. కేమనల్ లిబరలు నిర్మాణ సమర్థతను మిమతో వీరు స్వస్వాతంత్ర్యముగ పని చేసిరి. వీరిపుడు ఓడిపోయిరి.

పార్లమెంటులో ఇప్పుడు ఎదిరించుటకు కార్మికులకే కలముగలదు. కార్మికుల యభిప్రాయములకముగ దేశము చాలవరకు లాభమును గొందును.

డెయిలీ మెయిలు

క్రొత్త ప్రభుత్వములను బాడ బోస్టన్ గారు ప్రజల భావములను గరిగా కనిపెట్టెను అన్నది దీనిబట్టియే గాబోయి కాంతిచేపూర్వకముగ దీనిని నియోజక వర్గమువారు పరిపాలకుల విధానమును కష్టముతో భరించుచున్నారు. బోస్టన్ గారి విజయముచే వర్తకము మరల విజృంభింపవచ్చును. ప్రపంచవందల తటసు వర్తకము స్థిరముగ ఏర్పడుగాకయని యనుకొనుచున్నారు.

చర్చిలుగారి యవస్థ

చర్చిలుగారు తమకు ఆక లేదని తెలిసినపుడు పాపము విశ్రాంతి లేక రోజుమొదలకు మాడ చాలజాలి అయినది. ఎన్ని కేఫలితములు తెలియనే ఆయన యువస్థాన వేదికయందు ఎక్కినేలేదు. ఏమిట కారంభించెను. ఈయన పరాజయము వలన గొప్పసంచలనము గల్గెను.

గ్లాస్కో, దండీలలో, కార్మికులకు గల్గిన విజయములు ఇదివరలో ఎవరిని ఎన్నడును కలగలేదు.

లాయడ్ బార్లి గారింట్లు క్రొత్త పార్లమెంటులో చాల స్వల్పము. దీనిబట్టి వీరిలము యాపురాయమున్న దనటకు దృష్టులెత్తము కాకానర్యేటిపు విజయము కలంబులనినదిగాదు. ఏదో కాలవిశేషముచే గల్గినది.

కార్మికవిజయము

లండన్, నవంబరు 16:—సాయంకాలము 4-40 సాయంత్రము 2-30 గంటలకు 98 కార్మికులు విజయములెరి. ఇందులో 31 యూనియన్ అసెంబ్లీలు, 11 గనులయందు పనిచేయు వారు, 20 కూలి చేసేవరుచే ప్రభువువారు వీరు వడ్డ, కెఫె రము పనిచేయువారలు. కార్మిక నాయకులు:—ఆర్థర్ పాన్ గో, బ్రిటిలిన్, డి. ఆర్. బక్స్ట్ లెస్లింగ్, కెయిర్ హార్డి సోదరుడు. క్లక్ట్ వాలాగారు పార్మికులకు ఆ గ్లయిం ది పరిజీతుమెరి ఐదుగురు పిల్లలు. ఈయన గుస్తా స ఘుమనకు జేరినవాడ.

కాకానర్యేటిపును ఖాళీచేయుట

లండన్, నవంబరు 17:—రాత్రి 21-25. కాకానర్యేటిపు నోపిలునుండి వార్డుమెన్ గారు రిల్లు రంతి సంపుచున్నారు:— మిత్రమండలి కాకానర్యేటిపును ఖాళీచేయ వని చెప్పిత లేఖకు తురుపులు ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు తురుపులు మును పట్కోర్లెల నే మరల శ్రద్ధించిరి. జాతీయవాదులు:—కేమనల్ లిబరలు - యధావిరామమును మన్నించునంతవరకు కాకానర్యేటిపు నోపిలు శక్తవారములలో తాము బోక్యకు కలుజేపికిన నీయ వనిరి.

లాసేన గూర్చి కాకానర్యేటిపును క్రొత్తమువారు రం పిన్ లేఖచే నుల్లనను, మంగ్రులను అంగారావారు విచారిం చుట నిశ్చయించిరి. ఈతీర్మానము ప్రకారము నుల్లన గారిని తమవశము జేయవలెనని అంగారావారు భారవచ్చును.

2.0. తురుమ్మ సాంఘికవాదులను - కమ్యూనిస్టులు అంగారాలో అరెస్టుచేయుటకు బోలిసినికులు చాల కోప మతో నున్నారని మాస్కో నుండి డెయిలీ మెయిలుకు తెలిసిన లేఖరి తెలియజేయుచున్నాడు. అరెస్టుచేయబడినవారిలో 20 మంది రాజనీహిణులము క్రింద దోషులుగ జేయబడిరి.

ఇటలీ క్రొత్తమంత్రి మస్సోలినిగారు మిరు నేకు వెల్తుర్ గులు చేయవలసిజే. లేనిపో మిమ్ముల నంకిరిని తెడత గల్గె మెంటు లేకుండగానే పనిచేసిన ననియు నాడ అవసరమే లేదనినని తెలియుచున్నది.

నుల్లాను పర్యాయగుట మాట్లాడుకోవుట

కాన్స్టాంటినోపిలు, నవంబరు 17:-మలయా
యుద్ధసాక్షిగాను సుల్తానుగారు శరణుజొచ్చి మా
ట్లాడుకోవుట.

సామీప్య ప్రాచ్యసమస్య

శుభ సూచనలు

అందజ్, నవంబరు 16:-రేపు మధ్యాహ్నము కర్ణాట
ప్రభుత్వ ప్యాసిక తప్పకు బయలుదేరెదరు. అచటనుండి లాసేను
సభ కేగెదరు.

మిత్రమండలి అందరును ఒకేవిధానమున చేసి కొని
యొన్నగాని కర్ణాట ప్రభుత్వ లాసేనుసభకు పోవుట తటస్థించ
దనుచున్నారు. దీనినిబట్టి ఏదో విధానమును మిత్రమండలి చేసి
కొనిన అనుకొనుచున్నారు.

కర్ణాట ప్రభుత్వమున లేకుండు తృప్తికర మగు సమాధానము
జేసినది.

బ్రిటిషువారి కోర్కెలు

పామిన్యప్రాచ్యవిషయమై బ్రిటిషువారి టిల్లు కోరు
చున్నారు.

రషియాలో పరిస్థితు లింకను అస్థిరముగ నుండుటచే
రైసుప్రదేశము నాక్రమించుకొనునటులే జలసంధిగూడ నైతిక
అక్రమణ గావలయును.

జలసంధి ప్రదేశము చుట్టుపట్లంతను నైస్యములను తొల
గించవలయును. దీనిని ఏర్పాటుజేయు అధికారము ముందు నిశ్చ
యించబడును. అట్లే మాక్ బుజుమును అంగీకరింపవలెను. రైల్వే
పరిపాలనముకలిగియుండవలెను. మిత్రమండలి లాభములను టిల్లి
వాటికి ప్రాతినిధ్యమునియవలెను. విదేశీయులకు సమాన ఆర్థికవిధా
నమును తురమ్మ విదేశాంగ విచారణ సుభమునా రుండవలయు
న నేల గీకరించి కైస్త్రవస్థానంభ్యాకులను కాపాడుటకు తు
రుమ్మరత్తుకభటులతో యువారవియను ఉద్యోగులు బుండవలెను.

ఈ విషయము లన్నిటిని కర్ణాట ప్రభుత్వ పాయింకేర
గాడ్డ కనివారము పూర్తిక చర్చించెదరు. ఆవసర మగుచో పశు
బలము నైసన ప్రయోగించి సంధివరకులను అమలులో బెట్టు
నటుల చేయవలసినదేనా యని గూడ మిత్రమండలి నిశ్చయ
మును తేల్చెదరు.

అదివారముగాని సోమవారముగాని కర్ణాట, పాయింకేర,
మస్సోలిసిగాడ్లు కలిసికొనెదరు.

పాయింకేరు ఇమ్మితు పామెగారి సంభాషణము తృప్తి
కరముగనే యున్నదని తెలియుచున్నది.

హెర్బెర్ట్ గారు జర్మన్ మంత్రులకును సేర్పరచెదరు.

బెనారస్ లో దురింధి దీక్షకాగాదు ఇటీవల ప్రతిగ
నియమింపబడిరి.

ఇన్స్టిట్యూషన్ గారు అందనుకుగూడ పోయెక రమకొను
చున్నారు.

లై సెన్సు లేకుండు ఆయుధములను కొత్తనును
గొనివచ్చుట.

కరాచీనగరమున ప్రెజెంటేవ్ ఆఫీసరుగా నున్న సి. డి.
విండ్లెగారు లై సెన్సు తగ్గందరి బెన్సుల కెక్కునముగా కొ
త్తనును దొంగతనముగా గొనివచ్చినందుకై నైకర్ స్టీమర్
నకుండు రెజిడెన్స్ కోటాపేరతినినై కేసుచేసిరి. ముద్దాయి నే
రము నొప్పకొని వైద్యమునిమిత్రమై ఆట్యక్షునుండి కొనిర
చ్చుచుంటిని చెప్పగా నతనికి మూడు నెలలకఠింకను విధింపబ
డెను. లై సెన్సు లేకుండు ఆయుధములను దిగుమతి చేసినందుల
కై 4 గురు స్టీమరుద్యోగులగు నై రోషీయులకుతలయొక 150
రూపాయ జరిమానా విధింపబడెను.

స్థానికవార్తలు

సుగుణవిలాస సభ:-ఈసభవారు శేపు 19 వ
తేది అదివారము సాయంత్రము 5.30 గంటలకు కర్ణాట కృష్ణమా
తాడ్యులవారి స్మారకచిహ్నానికి సహాయమునకు ప్రహారములు
మును తెలుగున ప్రవర్తించెదరు.

గార్డియన్ డైరీ:-గార్డియన్ (వెన్నువారు ప్రచు
రించిన 1928 వ సంవత్సరపు డైరీ వారు ప్రతియేటను ప్రచురిం
చెడి డైరీలవలెనే అవసరమైన విషయములను బెలుపుచు పా
గుగ నున్నది. ఈజనకొకపుట కంటకునుండి తిథివారముగ్రాదు
లను గలిగియున్నది. గార్డియన్ (వెన్ను, మద్రాసు.

ఆర్య వైశ్య ఆయుర్వేద ఉచితబాలవైద్య
శాల:-ఈవైద్యశాలమ్యానేజరుయిట్లు వాయుచున్నాడు.
ఈ ఆసుపత్రి యిప్పుడు పరకు వాకంబాని ముత్తు మొద
లిపిది మొ 21 గృహములకు మార్పబడినది.

ఈ ఆసుపత్రిలో 1921 ఆక్టోబరువరకు 8629 మంది
పిల్లలును, 1922 ఆక్టోబరువరకు 11790 మంది పిల్లలును చికిత్స
జేయబడిరి.

ఈ వైద్యశాలలో స్వర్ణమూర్తి అను వైద్యురాలుండు
టరలన స్త్రీలు తమ పిల్లలను చికిత్సకు తీసికొని రావచ్చును.

మద్రాసు శాసనసభ

రీసెటిల్మెంటు ఏర్పాటులు

రంగనాథం మొదలిగారి తీర్మానము నిరాకరింపబడుట

ఫలహారంతరము శాసనసభ్యులు సమావేశమై రంగనా
థం మొదలిగారి తీర్మానమునై చర్చ ప్రారంభించిరి

సి. వి. వెంకటరమణయ్యగారు తీర్మానమును బలపర
చుచు ఇండియా ప్రభుత్వమువారు పర్యవేంటు సెటిల్మెంటు
విషయమై ఉత్తరపు లింకను పంపలే దని ప్రభుత్వసభ్యుడు
చెప్పిన సమాధానము తృప్తికరముగ లేదనియు, శాసనసభ్యుల
పూర్వపుచర్చకు విరుద్ధము గావడంద యీ తీర్మానము నామో
దింపవలయునని చెప్పిరి.

శాసనసభయందు ఆమోదింపబడు చట్టముల ననుసరించి
పన్నులు విధించవల యు ననియు అట్లు కాక ఇన్దము
వచ్చినట్లు పన్నులను విధించుట ధర్మము కాదనియు కేశంక
రంపిల్లెగారు చెప్పిరి.

సర్ ఛార్లెసు టాడ్ హంటురు గారు తీర్మానమును ఆక్షేపిం
చుచు ప్రభుత్వమువారిచర్యను సమర్థించిరి. ఈతీర్మానము ఆ
మోదింపబడిన ప్రభుత్వము వారికి 25 లక్షలరూపాయల సప్తము
కలుగుననియు చెప్పిరి.

డాక్టరు నున్నారాయను గారు తీర్మానమును ప్రతిఘటిం
చుచు ప్రభుత్వమువారు ద్రక్ష్యము లేక కష్టపడుచుండ ఇట్టి తీ
ర్మానము నామోదింపబడు యుక్తము కాదని చెప్పిరి.

రంగనాథం మొదలిగారు చర్చకు ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు
ప్రభుత్వమువారు తాము వెనుక ప్రకటించిన అభి ప్రాయములకు
కృతజ్ఞతాగ్రహరించుచున్నారని చెప్పిరి.

గౌ. సర్ హబిబుల్లాగారు రీసెటిల్మెంటు ఏర్పాటులను
సమర్థించుచు ప్రస్తుతపు ఆర్థికపరిస్థితుల ననుసరించి ఇట్టి తీర్మా
నము నామోదింపబడు ఎంతమాత్రము యుక్తము కాదని చెప్పిరి.

తీర్మానము నిరాకరింపబడుట

తీర్మానమునై సమ్యక్తులు పుచ్చుకొనడెను. 16 మంది
అనుకూలముగను 41 రు ప్రతిపూలముగను సమ్యక్తుల నొసగిరి.
తీర్మానము వీగిపోయెను.

సైనికులకు సహాయముచేయుట

యధ్యక్షునందు పాలుగై కొనిన సైనికులకును ఇతరుల
కును ప్రభుత్వమువారు ఉద్యోగములు గాని లేక కర్షకసాయ
ము చేసికొనుటకు కొంతభూమిగాని ఇయ్యవలయునని యం. సి.
కాబాగా రొకతీర్మాన ముపపాదించిరి. కందనంగారు తీర్మాన
మును బలపరచిరి. ఇట్లు యధ్యక్షునుండి తిరిగి వచ్చినవారు గ్రా
మోద్యోగములైన వారి నాటకములకు ప్రాముఖ్యత
నియ్యవలయు నని సి. వి. వెంకటరమణయ్యగారు తీర్మానమును
సవరించిరి. సవరణను రాజాగారు ఆంగీకరించిరి.

గౌ. శాపుగారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు యీ విషయ
మై ప్రభుత్వమువారు తమకక్షికొలది. పాటుగడుచున్నారని
యు ఈ విషయమై జిల్లా ఉద్యోగులకుకూడ తగు ఉత్తరపు
లియ్యబడెననియు, అయినను యుద్ధము నుండి తిరిగి వచ్చిన రి
కల మందికి ఉద్యోగములుగాని భూములు గాని ఇచ్చుట సా
ధ్యము కాదనియు, చెప్పిరి. ఇంతకు పు ప్రభుత్వమువారు యుద్ధ
మునుండి తిరిగి వచ్చినవారి కిచ్చిన ఉద్యోగములు భూముల వి
వరమును కూడ గౌ. శాపుగారు తెలిపిరి.

తీర్మానమును బలపరచుచు అరుమై నాధంపిల్లెవ్వనా
యరు రామలింగారెడ్డిగార్లు మాట్లాడిరి.

తీర్మానము నాక్షేపించుచు నంబెరుమాళుకెట్టిగారు
యధ్యక్షునునునుండు యధ్యక్షులకు వెల్లినవారందరకు మంచి
జీతము లియ్యబడెననియు వాంతుడెట్లు కొంతభూము నేరించు
చుండి నియు, వారు కష్టములపాలకుచున్నారని చెప్పట అతిశ
యోక్తి ననియు, వారు కాంతినిమ కనులందు కూడ యుద్ధపరు
యములను పొందుచున్నచోచ్చు జీతములే కావలయునని
కోరుచున్నారనియు చెప్పిరి.

నంబెరుమాళుకెట్టిగారి వాదమును ఖండించుచు రాజాగా
రు ప్రభుత్వమువారివిషయమై గాలించుచున్న ప్రయత్నముల
ను ప్రశంసించి ఈవిషయమై ఇంకను అధికమగు కర్షక వసించర
యనని జిల్లా అధికారులకు ప్రభుత్వమువారు త్రవపు లివ్వ వల
యునని రాజాగారు చెప్పిరిను తీర్మానము నుపసంహరించు
కొనిరి.

అంతటిలో సభ ఆవుడల చేసలడెను.

శాసనసభ మరల డిసెంబరు నెల 18 వతేది సమావేశ
మగును.

ఆగమనము

కేసరిహిందు స్టీమరులో సర్ యే. ఆర్. ఆంధ్రస్వామి, వై
కాంబెన్ ఆర్టిమెరా, కల్లకల్లా మహారాజాను యువరాజాను,
రాల్కాన్స్ ప్రభిణి, రైట్ ఆనరబిల్ కాంబెన్ రాబర్టు
నాట్సున్ స్మిత్ సర్, సర్ జాన్ మూర్త్యుగారును వారి సతియు
నరుదెంచిరి.

బాడుగకు లేక అమకమునకు

మద్రాసు, తిరుళ్ళిక్కేణి, వెంకటాచలచెట్టి వీధిలో
నంబు 1వ నెంబరుమేడ, నేల (తిరుళ్ళిక్కేణి సంగీతసభ
ఉండు భవనము) బాడుగకు యియ్యబడును, లేక అమ్మబడును.
వ్యాపారమునకు వగలియైన భవనము. ఈదిగువ విలాసమువారికి
వాసిన వివరములు తెలియజడు.

డబ్ల్యు. లలిత్ ప్రసాద్,

నెం 1 వెంకటాచలచెట్టివీధి, తిరుళ్ళిక్కేణి, మద్రాసు.

స్టిత్ కంపెనీ వారి సుప్రసిద్ధమైన కార్టెల్ ప్రత్యేక పు

సి. వి. క్యూ - టుమపు బిళ్లలు, నెరవల్లో టానిక్ మొదలైనవి

ఈక్రింది వారివద్ద దొరకుచున్నవి.

మెస్సర్సు మంగళదాసు ఫర్మసీ	-	పునుచ్చేరి
సలేశన్ అండు కంపెనీ	-	కోయంబత్తూరు.
మీనన్ అండు కంపెనీ	-	తిరుచ్చూరు.
యు. హేయర్సు అండ్ సన్	-	కాకినాడ.
హాజీ యిస్సాల్ సేట్	-	చాంపియన్ దీపు
ఆర్. ఎ. సత్తార్ అండ్ కంపెనీ.	-	పూరుగాం
యు. బి. దత్తు కంపెనీ	-	కాలికట్

W. E. Smith & Co., Ltd Mount Road Madras.

వర్తక విషయములు

మద్రాసు - మార్కెట్టు.

మార్కెటు.

కొంకిలెలిగొట్ట మారకము	15 13/16 పెన్నీలు
కొంకిడిమాండు ద్రాఫ్టులు	15 27/32 పెన్నీలు
బండను దీమాండు ద్రాఫ్టులు	15 15/25 పెన్నీలు
కొంకి కొనుగోలు రేటు	
మాండు నెలలవాయిదా ద్రాఫ్టులు	15 15/16 పెన్నీలు
అడ నెలల వాయిదా ద్రాఫ్టులు	16 8/22 పెన్నీలు

కలకత్తా మార్కెట్టు

మార్కెటు

కలకత్తా నవంబరు 17 శుక్రవారము

బాంబుకంఠి మారకము	1 పి. 8. 3/7 పె
డిమాండు బిల్లులు	1 పి. 2. 29/32 పె

గవర్నమెంటు సెక్యూరిటీలు

6 0/0 ఋణపత్రములు 1926	రూ. 100/1
6 0/0 ఋణపత్రములు 1927	రూ. 100/2
6 0/0 " 1930	రూ. 100/4
6 0/0 " 1932	రూ. 100/0
6 0/0 యు. పి. బాండులు 1926/41	రూ. 98/6

బాంబాయి - మార్కెట్టు.

బాంబాయి, నవంబరు 17 శుక్రవారము

ఇ స్టీలు బార్ గోల్డు.	రూ. 26/1
కేరళం వైలూ మింటుగోల్డు.	రూ. 25/14
డి సెంటర్ కి ర్యావము.	రూ. 26/5/6
(జనరల్) కి ర్యావము.	రూ. 26/6
కేరళం వైలూ బార్ కెండి.	రూ. 25/2
డి సెంటర్ కి ర్యావము.	రూ. 26/0
జనరల్ కి ర్యావము.	రూ. 24/14

మార్కెటు

బ్యాంకుతంతరిమారకము	1 పి. 8. 28/32 పె
డిమాండు బిల్లు	1 పి. 8. 3/4 పె
బి. సి. టి	1 పి. 8. 11/16 పె
బి. సి. టి	1 పి. 8. 28/32 పె

చెన్న పురి బజారుధరలు

నవంబరు 18-వ తేది శనివారము

(1) ధాన్యములు

కనియాల బా 1-3 రు 47-0-0	కెంచు: 56-0-0	కలకత్తా
బియ్యము బస్తాలు	మొదలు.	వరకు.
మనుమ నెహలిసి " వ 45 గలది	రు 12-0-0	14-0-0
నెలూది " డిటా	" 15-8-0	16-0-0
డిల్లి " డిటా	" 15-8-0	16-0-0
రానులు ర. 164 బస్తా 1-3	" 8-8-0	9-0-0
నూళ్లు " "	" 20-0-0	21-0-0

(2) వస్త్ర ధాన్యములు

కంచులు బస్తా 1-3 195 ర.	రు 12-8-0	14-0-0
నెనగలు " డిటా	" 18-8-0	14-0-0
నెనలు " డిటా	" 18-0-0	14-0-0
మనుములు " డిటా	" 14-0-0	16-0-0
ఉలలు " డిటా 164	" 8-8-0	9-0-0

(3) నూనె వస్తువులు

నూళ్లు నూనె బా 1-3	రు 150-0-0	155-0-0
నెయ్యి మ 1-3	" 18-0-0	23-0-0
కొంచాపురి నెయ్యి నూనె బా 1-3	" 56-0-0	59-0-0
యెలకనూనె	" 54-0-0	56-0-0
నెయ్యి నూనె బా 1-3 రు 152 మనుమ నూనె 128		
కనూనె నూనె బా 1-3	రు 112-0-0	

(4) చిల్లర వస్తువులు

రాణవసుధ బా 1-3	రు 155-0-0	
కరకము " "	రు 140-0-0	
మరకములు (గుంటూరు) బా 1-3 రు 90-0-0	120-0-0	
గుంటూరు నూనె బా 1-3 రు 45, 50		
కరకము బా 1-3	రు 65-0-0	

బెల్లము బా 1-3	రు 48-0-0	49-0-0
చింతపండు పాతది బా 1-3	రు 85-0-0	48-0-0
" కొత్తది బా 1-3	రు 61-0-0	70-0-0

(5) ఇనుము

వట్టాలు రఖం బా 1-3	రు 86-0-0	87-0-0
కరకము " "	రు 16-0-0	81-0-0
రఖండు " "	రు 26-0-0	87-0-0

(6) లోహములు

కెండి 100 రులంబు	రు 85-0-0	86-8-0
బంగారము, కులము 1-3	రు 26-0-0	
కవరము 1-3	రు 17-1-0	
ఇల్లడి బా 1-3	రు 880-0-0	881-0-0
కాగి డిటా	రు 855-0-0	860-0-0
అస్సామి చెక్కర బ 1-3	రు 45-8-0	46-0-0

(7) రంగులు

బ్రహ్మరంగు 20 పిల్లలు అంబుడి పీచా	రు 90-0-0	
డిటా 16 డిటా	రు 85-0-0	
అవు క్రిష్ణడు 20 పిల్లలు	రు 90-0-0	
డిటా 16 పిల్లలు	రు 75-0-0	

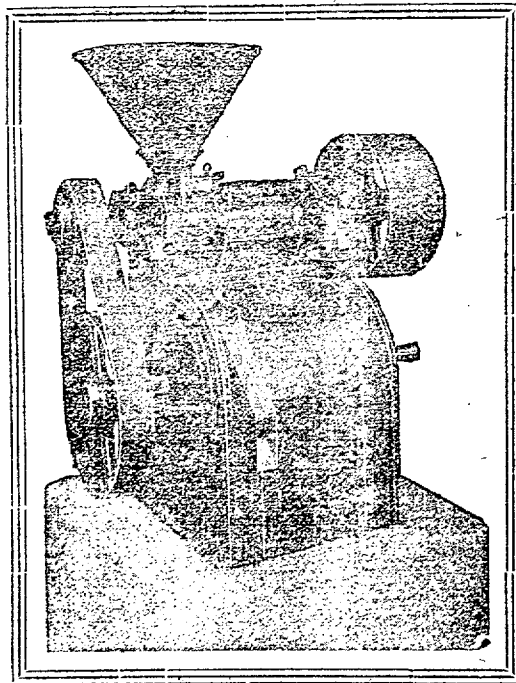
శ్రీ ఆత్మూరి లక్ష్మీ నృసింహ సోమయాజులవారిచే ప్రకటించబడిన యాద్రోంధములు మాద్రోంధకర్తను. వాటి కాపీ రైటు కాని ప్రంథము లన్నియు సిద్ధపరచితిమి. వలయువాని అణాచీటితో వ్రాసిన కాటలాగు ఒడయగలరు ప్రతిద్విజుడును వుండుకొనవలసిన ప్రంథములు చీరుతు ర్తి సర్వకలి యను యువతీమణిచే రచించబడిన "భక్తిరసామృతము" కూడ ముద్రదొంకును.

వైశ్యధర్మ ప్రకాశిక	రు 8-0-0
భక్తిరసామృతము	రు 1-0-0
వైశ్యమెధికము రెండుభాగములు	రు 2-8-0 వా.
రెండుభాగములు ఒకే పర్యాయము రె	రు 4-8-0
ప్రించుకొనువారికి	

చీమకుర్తి బసవయ్య, గుంటూరు.

మాస్సీ వారి మొదటి రకం

ధాన్యము ను చియ్యవంచేసి, నునూవు చేయు యంత్రము

స్టా కు ను ం డి

యి వ్వ బ డు ను

ధర 1-కి ర్వు 650

TELEPHONE 1085.

ఇంగ్లీషు రకములలో

శ్రేష్ఠ మైనది

ధర 1-కి ర్వు 650

Telegraphic Address:

MASSEY, MADRAS.

వి డి భా గ ము లు

అన్ని యు మార్చ త గి న వి - అన్ని యు స్టా కు ను ం డి ఇ వ్వ బ డు ను
అమెరికన్ మెషినులకు సరిగానుండును. సగమువెల మాత్రమే

సోల్ మ్యాచ్యూరైజర్లు:--

MASSEY & Co., LTD., Engineers, post Box 554 MADRAS.

దుందుభినామ సం||రం కార్తిక బహుళ|| ౩౦, శనివారము

చలివిడుగు
(బరనరాజు అప్పారావుగారు)

ప్రశయాంతాభీలభో
దళన ఫెళఫెళారవముల
జలిపిడుగా గరింపకు
నిలిచి నాడు మనవి వినుము!

బుగారపుబొమ్మ నాడు
మంగళప్రదమ్మ యెంటి
రుద్రభూమి గటికనేల
నిద్రించెడు మెడలుముచి.

*** **

చూపబోకు మచట నీప్ర
తాప మెల్ల పిడుగా! నా
కన్నితల్లి యడలి లేచి
కక్కటిల్లి యేడ్వగలదు!

కడుపుమంట గనలి పొక్కు
కన్నతల్లి నైన నాడు
పలువరితమాటలకును
నలక బూనకయ్య మదిని!!

ప్రణయగానము

టి. రాఘవేంద్రరావు గారు

పొన్న పుష్పాదీశుని మధ్యుంకరము
నిప్పుపూదేలి బప్పుబెల్లములు
క్రొక్కలు మెఱుంగులో గునకంపుపాటు
మందమాటలను మామూలకాటలు
నెలయేటిసాటలో తీసుకు వెను
వెనలికన్నులలోనే కేళిదుకుము
భారతీదేవి నీ ప్రణయగృహంబు

* * *
గరళంబు మంటలలో నిలకండేటిపి
శత్రుపాతములలోను బంచమగరము
చెంగునిపీర్చివై జరిపెల్లెముక
సింగంపుబొమ్మలలో కెల్లెనుండంగి
జలిదిలిపిన్నీటల కెక్కుమోతేటు
మొగ్గతిల్లూముడుతలలో మొకచూలుగడ్డి
తేనెనాకెఱుంగడ దెరచూలునీటు
భారతీదేవి నీ ప్రణయగృహంబు

* * *
శక్తిచాపములోని జంపెతాళమును
మొగ్గపట్టికాండే ముద్దుగొన్నాడ
పిన్నతెమ్మలలో పిల్లికన్నులను
నగ్గుగొనకాండే యూదకేర్పిని
అళిగితములలోని యావులింతలతో
చిట్టికప్పులకాండే చిలుక వేసిలిని
సావేరితోడనే చాల ద్రానిలిని
భాంతివేసి నీ ప్రణయగృహంబు

* * *
బంగారుజుతారు పానకంబును
మిఠాయిపాడికొండ నేకవించిలిని
చాలచంద్రునికాంతి పాయకంబును
నేలపాడి కొంత హెచ్చుచేసిలిని

నందూరి గుండమంత్రి
(కోన వేంకటరాయశర్మ గారు)

స్థల నిర్ణయము
ఇకందు బాట్లపాటాకా, నందూరు వాడవ్వడు.
కాశిక గోత్రమువాడు. వెలవాటి రాజగు రాజేంద్రవోడుని
మృతి. ఈ గుండవ్వ మృతికి ముందే యనుకని కేయూర
బాహుదక్షిణము వ్రాసె యుంటి మునకెచ్చె. చెన్నపురి కాసన
సభ్యులును, కీర్తిమణులును శ్రీరాజా, శాస్త్రురాయ వేం
కటప్పారావు పంతులుగారు (బోలరము జువినారారు) కే
యూరబాహు చరిత్రమునకుం దీక్షిరామునకు గృతిపతి నివా
సము కృష్ణానందలమునాది దురుపురము గాఢుం గృతికర్త
యూర దత్తాత్రేయనందలి వాడే యనుట కృత మని (వాసి
యన్నార. ఇప్పటి గుంటూరివా రావుమ్రము బ్రచురించు
నప్పటికే గృష్ణామండలమున గలిసి యున్నమాట నిశ్చయము.
దనదుపుర మునగా నందూరిని తెలిసినవారు చెప్పుచున్నారు.
అదియునుగాక గుండవ్వ మృతి కాశికగోత్రమువాడని తెలిసి
కొంటిమి. నందూరులోని నందూరినా రిదికూడ కాశికగోత్రమే.
మీర కంశకృత్యమును బరికి చివ్వు పీరి మూలపురుషులలో నొక
యగం దెలియుచున్నది ఇతర ప్రాంతముల నున్న నందూరివారం
దలు నీ గామమునందేదో వేదశాస్త్రులు చాల నిదర్శనములు కలవు.
జుంచకవి పీఠంబి ప్రతాపపురయినమంత్రి యగు యుగంధరుని
నువించుచేత క్రీ. శ. 1295 - 1323 సం. రములలో మధ్యమన్న
ప్రతాపపురయినక దక్షిణాతివాడని శ్రీ పోలవరము జమీందా
రులు నిర్ధారణ చేసివారు. గుండవ్వ మృతి తాత్ కాలమున
గోవిందామాత్యుడు వెలవాటి నానకరాజును వంత్రి. ఇతని
వంశశ్రుతము నీకొంద వేయుచున్నాడు.

కోన రాజు
| మంత్రి గోవిందుడు.
రాజేంద్రవోడుడు
| మంత్రి. శాస్త్రుర
తిక్క రాజు
(పుష్పేశ్వరాజును జంపెను.)
| మంత్రి. కేతన
మనుచున్నదిగాజు
మంత్రి. కేతనమనుచుడు గుండవ్వ.

వీరెల్లరు రాజుడమౌకవరమును కాజధానిగాక కేసికొ
ని కేరికేతనము బాలించినవారే. వెలవాటివోడునికాసనములు
1158 మొదలు 1180 వరకు గానరచుచున్నది. ఈగుండవ్వ
మృతికాశికగోత్రమే కేతనమంత్రి పుష్పేశ్వరాజునకు మంత్రిగా నుం
డెను. నిర్వచనోత్తరరామానుజములలో ఈ పుష్పేశ్వరాజునే మను
నూర్చునికొడి గురుని కొక్కరాజు వంశిట్లు వ్రాయుచున్నది.
న్నది. తిక్కరాజు కావ్యమున పుష్పేశ్వరాజును జువ్వుచేసి నిది
18 శతాబ్దాగ్రాభిమాన కలిగి తిక్కరాజు 1250 సం. ర ప్రాంత
మునకు కావ్యంక కేసినందునని యూహింపవగునని శ్రీ
వీరేశలింగమునుచులు గారు వ్రాయుచున్నారు. కాబట్టి పుష్పేశ్వ
రాజునకు మంత్రియైన కేతన మనుచుండే గుండవ్వ మృతికే
కేయూరబాహుచరిత్రము నంకితమునకును నీగుండవ్వమంత్రి
18 శతాబ్దమునాడే కేరియ నున్నది.

చేమంతిపూవుల చిలుక వృక్షంబు
ముద్దుముద్దుగ జిన్న ముల్లు గ్రుచ్చిలిని
యెల్లు చేసితివేల యా వందుజేము
ప్రణయంపు మహిమయే ప్రణయమహిమంబు
* * *
నీలాలలో నున్న నియమంబు తీసి
బంగారులో నున్న ప్రణయంబుతీసి
మేర్పిరన్నీటిలో మిగడలో దీసి
నీవారగిలోన నీతినిదీసి
కృష్ణవేణుమృగం గీర్తినిదీసి
యెండమావులలోని యేకరక్షిని
కుండుటాటలలోని బాల్కంబుదీసి
ప్రణయనా నిక కేనె ప్రహ్లాదత్రయంబు

క. నెట్లన గజపతిశేషుని
పట్టణమున గల్లు పోభటసామంతుల్
నుట్టచులు వాతవే ౧౩!
గట్టి గుండవ్వ కరుణ గట్టి కరకం.

చాటుపద్యమునిమంజరి, 96 పుట.
మ. భాసిం దానగురుండ పి చిని కవిగ్రంథకేటి కర్ణింపగా
లిరుదుల్ నిండిన గుండయేంద్రునకు గంభీరప్రభావోన్నతి
వొగడం గా శతీలుబులైన గణకస్తోమంబునం గల్గినక
18కిందేటి వంశమా లిశగులక్ గీర్తింపగా నేటికిన్.

(చాటుపద్యము ౧౩౭, దీపాల పిచ్చశ్రీకాశ్రీ.
ఈపద్యములలోని నీతిని: వాతలకల్లు గురుప్రాచుండుడని
యూ, కవీంద్రులచే బొగడ గాంచినవాడనియు, ననేక
లిరుదప్రభావముండనియు, నిలియ గీర్తింపటకన్న గుండయేంద్రు
నేగీర్తింపట మంచిదనియు నేలలో యొక యాద్రుతుడు పత్తిం
చుట లాభనికంతయు స్పష్టమౌ క్తియే. కేయూరబాహుకవిత్వ
మున "పాటిచి కాకులేశ్వరు తిరునాళ్లలో నర్థుల కేరేటుల
వర్ణింపు"

చ. నలపుగంబాకు శేకురునాకులలోపల గుండమంత్రి ని
ర్మలమతి బెట్టవేగమయి? మాదలు రత్న చండబంజల్లగా
నలవకుమే ముప్పట్టి క్రియ నర్థులు వాతే బోడిగాగలో
గనగోనరాజు ముక్తములు గానరచుకొ వడగండకెకడిన్.

అని మంచకవి వర్ణించినాడు. (పతి సంకల్పకమును
కాకులేశ్వరుని కుత్సనములు జరుగుచున్నట్లును, అత్తటికివచ్చు
యాత్రికుల కెల్లరకు ద్రవ్య మొసంగుచున్నట్లును, గుండయ
మంత్రి ప్రభువద్దపూదయముతో నొసంగు రత్నములు, మాదలు
మున్నగునవి బంగరు వర్ణములతో నున్నట్లును, చాతకముల
వలె నర్థులున్నట్లును, ఉన్నదున్నట్లు కలిసి యాతని నిజ
శృతాపము బ్రెట్టబెట్టి గల్గినందుల కేరియ మంచకవికే గృ
తిజ్ఞులము, ఇట్టివాతలు, మంత్రిలు కవివృద్ధులు మెటిగినవారు
ఇట్లు దే? నందూరి బాపిరాజు మున్నగువారు నట్టికల్ల
కీర్తిలుల వ్యాప్తినిందించిరి. ముందు వారిని గూర్చి వ్రాసె
దను దువృతి మామనానములలో గానలో శ్రీమేలూరి ప్రభా
కరకాశ్రీగారు ఆంధ్రప్రతిక సారస్వతానుబంధమున నీగుండయ
మంత్రి కాసనము పొన్నురుకుం జేరవనన్న వంశూరే
యని వ్రాసినట్లు జ్ఞాపకము. చరిత్రకారులమని పేరుబెట్టకొన్న
వావొకరు స్థలనిర్ణయములో భేదాల్లిప్రాయమున గలిగియుండుట
చే నితరంగా వ్రాయవలసివచ్చినది.

పల్లెటూరి భాగ్యము
(పుతుంబాక శ్రీకృష్ణయ్యగారు)

చ. ఒడిసెల చేకబూనియెహోహోయని పిట్టల గాయకత్తి, నీ
పిడికెడు తొన్నకంతులను + కెత్తివచ్చులో! మంటికికగా
గడుపున వేసికొందున? + కాంచినవేదగ బాటసాగి, యా
గడలిదలాడు వాకిలిని + గాంచెడిపాంధుడచేకవీక్ష నా
లిదకెంకని నిర్మూపు + విత్తుమంత బ్రసరింపజేసి, యా
నుడులను బాతితోనినుచు, + నొచ్చెడువానిని లేవనెత్తి, యా
దడలిదలాడు పాంధునకు + దప్పకదీర్చియు, మంతెంతవే
కడవలనున్న నీరముల + గ్రుక్కని కోసియు నేడదీర్చి యా
కడనొక వంచనంచునకు + గాలియునీదయనుచువోట నా
వడకుక పండజెట్టి యట + ప్రక్కనెయించినచిన్నుడు త్రో
నిడెనటులంటి యన్నమును + నిండగు మజ్జగ వానిదోసిటక
దడ దడవోసిత్రాగునూ, ని + దానముగా నని, తృప్తివీర సా
వడగనె వానికాచి చెవి + పండుగ జేయగ తాత! యెందు నా
బడుగును జీరి చేయును + వానికి నేక్రియనటికవ్వమో
వొదరనొవెవ్వ వంచదుగ + దుఃఖము దీర్చవలె! కంద మే
నిడెదను కన్నతల్లి! యా + శేమని తెచ్చుదు రత్తిగవ్వముక
విడిచిననాటనే యనుభ + విందితి కవ్వము లెల్లతల్లి! యా
గొడవలతోలియే! అని + కూరుకు జెందెనుపాంధుడంతలా
గొడవతి చేరబట్టుకొని + కోసియు కంతుల గొన్ని కట్టగా
ముడిచియునుచే, నంత గను + మోడ్చినయాత్తుడు లేచివల్చిని

దసంతలేఖలు

౨౬

ప్రియమిత్రమా!

ఈవిశాలమైన సవిశ్వమునందు జూచినచోటి చిరకాలము నభివృద్ధి, సద్భక్తి, నిర్విఘ్నము, సాధనము, సమస్తము మృత్యుమే కనబడుచున్నది. అదిమిత మైనాస్పష్ట నొకకాలము మెత్తుకొనలేకపోయినది. నీబుద్ధి నెక్కించి చూచినప్పుడు, తలంచి నప్పుడును నీకు బ్రతిపరమాణువు నొకవిశ్వలీలయందు తరంగిత మగుచున్నా క్రిమియు గంభీరప్రణవసంగితుడనునందు ల్లోలకల్లోలిత మైనవిధమునందు పరమాణువులచే చలించుచు నొక కుటుంబ యున్నదని తెలియజేయును. అద్భుతముమై, సర్వ ప్రణవమును సమగమియై నిట్లు సూతనరాము కల్పించుచు, సూతనరసిద్ధియు, ప్రాంతరంగములు సమగకల్పించుచు కల్పించుచున్న యాచార్యకేమిందర మానవుల దన గెంతి? మానవునిస్వరూప మెంతి? ఆతనిబుద్ధిసూక్ష్మత యెంతి? ఆతనిచలన పరిమితి యెంతి? ఆతనిచేయదగిన బ్రతుచున్నది సాలిపుకగా - తేలుపిల్లయై - సమగజాలని మానవునిభావవైశాల్య మెంతి? కాని తన్నేగాక సర్వస్పష్ట నాడించుచున్నచో నొకప్పుడుగాతన్ను - నింతొకప్పుడైన మనోబలముచే గొంతియైనాను గొనగలిగినమానవుడు ప్రతిమిమమును జేయుచుండువాడొకడనము లెట్టిది? ఈమహాకవి మహాప్రణయోన్మదము దెచ్చించి, యూహించి, ప్రతిపాదించుచు దశప్రేయతరంగముల నూపించుచున్న యాప్రణయ విశ్వమూర్తివాడుదనని గ్రహించినవేదాంతి యగు మానవుడుకూడ నేమి చేయుచున్నాడో?

ఆ విశ్వప్రణయమూర్తి తన కతులమున స్థాపించిన హృదయమును, నిర్మించి: తరెమును భిక్షి ప్రేయగానములవృద్ధిగ మనియో, తన తరెరెన్నామను సందలితనోహరమైన వీణాయంత్రమున వగిసప్రేమాతంత్రపుటలను మనియో, తలంపక - భిక్షి ప్రేయతరంగములచాయను జూపు తనహృదయ మను రత్న పేటి కలం దుక్కించుకొనరావలయును విశ్వగానములో శ్రుతి కలం పుటకు వీణను సరసింపక - తానే బ్రహ్మ నా - తానే సృష్టి కథివాడుదనని - సూర్యరశ్మిలో బ్రకాశించుగాజువెంట నూతన్య శక్తివేడిమిదెట్లు - సూర్యుడు వేదాంతి యనుచున్నాడు. ఇదియెవలన సహాయము లేదు. తన హృదయగర్భమున దాచబడిన గర్భణములకు బదులు దాద్రణముల దాచుచున్నాడు. పరమేశ్వరసాక్ష మగురత్న పేటిక యగుదగ్గి: హృదయ మెంతవలెనైనది? ఆపవిత్రస్థానమున నెట్టి ప్రణయము నెట్టిగర్భణజాలములు రసములు సుద్ధివింపవలెను? సద్భక్తియుల బుద్ధిశక్తి మగు హృదయగర్భమునందు మానవుల డెట్టి నీచాతి సీమగణజాలములు - తాను గృహభిక్షుడననుభవించుచున్నాడే - శుద్ధిశక్తివలనయెన్నడునూ ఆశ్చర్యమార్పించుచున్నాడే! వివాదకరము:

కడుపునల్లగానుటలు + గాంచుకొక్కటి నేయియెట్లుగా జూడమని మృద్ధిబాంధుమని + పోవక లేచెను, వానజూచి నీ నడినీనెట్లొకడు తివ + యందును పట్టుక పొమ్మనంగ, నే నడిగితి నాకలెత్తెనని + హాయిజుగ్గును వెట్టివాడదే కడుపాడెనైన వాకి, యింక + కంఠంపెలనెట్లు తల్లి! ప్రాణములో విడవడంబడి దీనిని + నేయియె, అడయె బుద్ధిలెత్తకలెత్తెమని నిన్ను విడవట + పూజలుచేసెన నాడుతల్లి! నే నడవెను నెల ముతిన + నన్నుకలెత్తెను నన్నుమొదగా బండ్లమనివేసెనె చుడె పూజుకుగావున కంపలెత్తకే కడివకేది యాదెడ + కంపములో చుడెచిహ్నముజూడెచుచు వెన్నజూచుచు + కన్నులదాటిదనంగ నాపె

గీ. అన్నచతునికి నడెగాన + న మితమైన యాకలిని బాపుకొనుటకై + యచట నున్న శిష్టాకంఠుల గొట్టి, య + భుగ్గుతమగ నున్న గుండెల శరణ + యన్నమిన్ను, ఇట్టిదెట్లు జూచుచే + నట్లే నలిది యెంతి వారల వెంతి + యూర్జితముగ, నానె ప్రేమయు కంఠమును + త్యాగమహిమ పొంతువై త్యాగ కథనా + భ్యాగకథన కేపున కలింతు మాచియె + యెరుగవలెను కరుణ వెడలలు కాంతి + త్యాగమునను గలరు వారలు పల్లెల + గల కనుకొని చదివెనెట్లు నేనె + కాంతమిది

ఈసృష్టివైశిష్ట్యము - ఈవిశ్వవిశ్వసాయము - ఈ దుర్బలపుంజముల సృష్టియు - వెంతవారుల మైనది. "నాయనా! ఈ నెట్లెలా మంచినపుటలనే యెంచుకొను" మని రత్న పేటిక వలన కిచ్చిన రత్న పేటికలో - బాటల వెనను దన కన్న మంచినపుటలు, పుస్తకములు, నామరసదాతములు బాచుకొనవలయును గాని, యెన్నప్పుడె తుక్కు, పేద, చెల్లె, తేల్చు, పాములు, మొదలగు భయంకరవస్తువులను బాచుకొను నా? పరమేశ్వరుడు మానవులకు బ్రసాదించిన హృదయ మను రత్న పేటికయందు దాతడు ప్రేమ, మాధుర్యము, సుఖము, తృప్తి, పరసమానము, కాంతము, ఓర్పు, సానుభూతి, భూతిదయ, కరుణయు, ఇట్టి గర్భణముల మరల నేర్పజచ్చి యాయుగా - మానవుల డేమిచేయుచున్నాడో? తాను బుద్ధిలో బుహుస్పతికంటే బాడెనని, తానే గృహభిక్షుడనని - కతికావ్యకల్పనమనలె జరిగించిన బుద్ధులకు నిత్యమైన కడుగు గలుగజేసి ప్రేమ యుండవలెననిట్లు కనుమోహము, మాధుర్య ముండవలెనని పోట కాలుకూటము, సుఖ ముండవలెననిట్లు దుఃఖము, అత్తుప్తి, అసహనము, శోషము, బీష్ట్రమి, విరోధము, కాలిన్యము, కేవలస్వ, పరపితనము, ఇట్టి దుర్బలములు క్రమాలంకారముగ సద్భక్తియు చేసికొని మనోహరమధురసంగీతము పుట్టవలెనని యా మానవునియందు - కళాభివ్యక్తిగర్భములు గల రాక్షసత్వమును ప్రదర్శించుచున్నాడను. లోకభివరమైన యీ సర్వరూపము లోకవాధుని కెట్టి యాగ్రహము - నిష్పృహ - కలుగజేయు నో? వా! కాని యాతడు ప్రణయమూర్తి! విశ్వగానమునందు తన మగునంతకంటే - ప్రణయమునందు మునిగి లోకమును కల తగా నవ్వెను కానంతకంటే కాన్తిని నిలుచును - నిలుచుచున్నాడు. అదైని శృతితేనెపాక, సమ్యక్తతేనెపాకనెట్లు నెట్లు పాలగు చుండును

ఈ కేదాంతతత్వ మెక్కడ నేర్చుకొంటి కని నీవు నవ్వుచుండవచ్చును. కాని వైమాటలలో వేదాంత మేమియు లేదు. కేవలము ప్రాకృతస్థితి నే చెప్పుచున్నాను. మన కాన్తి గారి తర్కముకాని, కేవలరావు పోషనముకాని నా యీ భావములయల దేహాత్మను గలిగింపలేవు.

కానీగ కాలోకింప సృష్టియెట్లున్న యీ వాదము ప్రతిపాటను గనబడుచున్నది. పరమేశ్వరసృష్టిలో మానవుని నంటి బాతువునే సృజించుకొనెనని, సృష్టి యంతకంటే గాన క కాననిస్వకముగ నుండియుండునా? ఆ ప్రణయమూర్తి తన యాహృదయము మానవుని సృష్టించుట తప్పక పారబాటే యొన ర్చె నని యనవచ్చునా? అనునంతటి విమర్శనములు నాకు గలిగి యది భగవదపచార మని సంజేహించెదను గాని - ఆప్రణయమూర్తియే నా కగ్రహణయెడల నే నీరత్నము మొట్టమొదటి నే వేయకమానను.

సృష్టిలో నిష్టాకంఠులను లున్నారని - ఇన్ని లక్షల వాతు లున్నావి. ఇన్ని వేల వేళను లున్నవి. ఇన్ని వందలరాజు లున్నారు. ఇన్ని కడులవేదాంతు లున్నారు. ఇంతమంది మతస్పష్టి కర్త లున్నారు. ఏవారియందుగాని - ఏవేళనునందుగాని దొర్ల న్యము లేకుండ నున్నదా? దుఃఖము లేకుండ నున్నదా? క్షయ యున్నట్లు కనబడుచున్నదా? కాలితి కరిపాలించుచున్నట్లు సృష్టమునందైన కనబడుచున్నదా? జాతులకు జాతులకు యాద్రములు, కులములకు గులములకు గతులు, మతములకు మతములకు కైరుధ్యములు, ఒక మతకర్తనీధాంత మింకొకనికే బూర్గుడతము, ఇతరుల మతకర్తలను, లోకకర్తాణమే యా దక్కుముగలవాడే! వాదములు వేటెను మహాదర్శను లొక్కటియే కాదా? బాబు, బట్టు, వేదము, భాష, వీనియందే భేద మున్నది! ఎవరివాదము సత్యము? ఎవరిభాష మంచిది? ఎవరి నను సరించి మానవకోటి నకువలెను? పోనిండు. దివ్యశాబ్దము మనుచున్న భగవద్గీతాదుల కొక రొకభాష్యానము చెప్పదురు. ఇంకొక రింకొక యర్థము లాగుదురు. ఈమతభేదములు మహాయుద్ధములకే కారణము లైనవి. అగుచున్నవి. కాని - గాన సమ్యక్తమనకు బ్రతుక్కించినవా? క్రైస్తవుల సరికి న మహాత్మునియును - మహాత్ముడియుల నడిసిన వలెయుండు! కాంతిస్థానము - సర్వభుండ మనదగు నార్యాత్మరత్నమున సవార్త్య కృత్తి నెచ్చు పెరిగిపోయినట్లే! ద్రాహ్మణుని నిండించి వాడుడను - వాడైతెనుల నిండించిన ద్రాహ్మణుడను - డైతుల వారి గ్రంథములతో పాటు గానుగులాడించిన కిరాతులు. వీరినందఱు ఖండించి రక్తప్రవాహము లొనరించిన పతానులు. వీరం కలువైన గల్లివొకచేత - తర్కడ నొకచేత ఒట్టుకొని మీసములు దువ్వుచుంటియుండు. ఇదేనీతి కాంతానకములే ఖగోళ నందలముకంటకు బాలించుచున్నవి.

ఇక మనా రీతిగ సర్వము కనువెట్టియే కాబోలు. కాంతలు విశ్వాసార్థములు కాని పశువుల జేసివారు కనకము లోకములకు వనినా. కాంతానకముల రాజ్యమునందును గాణకభాసమిచ్చుకుండును నిశ్చయమూర్తి రాజ్యము విస్తరింతునే యొప్పులే ఆ విశ్వగానము వినుచున్న యదృష్ట మొందవలె గలదు! మిత్రమా! లోకమనెడలి యామహాప్రణయమును మీరి యావిశ్వగానమును నీని లోకమునకు నావలె బాడిమాటలతో గాక - నాకే అర్థము కాని ప్రాకృతములతో గాక - సుస్పష్టముగ తెలుపక గలవాడు - కాడు తెలిసినవారు కృత్తి యొకప్పుడే మనకు గర్భాణము నీడించును శుభా!

దయ యుంచుము.

నిమిత్తము - వసంతదు.

పులిదిండి శాసనము
(మల్లంపల్లి సామశేఖరశర్మ గారు)
పులిదిండిలో నొక శాసనము కలదని యచ్చటకు వెళ్లితిని. ఆ గ్రామము అమలాపురము కాటవదరిని బొబ్బిరంకకు ఆయి దారుమైళ్లదూరమున నున్నది. ఆ గ్రామమున గోదావరీతీరము నకు సమీపమున బాటప్రక్క నొక నిలుపురాతిమీద మూడు ప్రక్కల నీశాసనము చెక్కబడియున్నది. తాతికి ధక్షిణపు వైపుమాత్రము కాసము లేదు. తాలు చాలాభాగము భూమి లోక గప్పడియున్నది. ఆ తాతికింద లక్ష్మి యున్న దనియు, ఆతాతిమీద కాపము వ్రాసియున్నదనియు, ఆతాతిని త్రవ్విన వాడు రక్తము కక్కుకొని చతురసియు నొకవిధమైన పిచ్చినమ్మ కమును, వెట్టిధయమును కలిగియుండుటచేత అయూరివారిలో పొక్కయె - నే వెంతచెప్పెను - దానిని త్రవ్వుటలో నాకుడో దృష్టరై. త్రవ్వనియంతయు ముగియవచ్చినపుడుమాత్ర మొకర 'ప్రాణములకు తెగించి' గునకము పుచ్చుకొని, పని పూర్తిచేసిరి. తాత్పర్యము గానవచ్చు బ్రాతమగుర్చి కేటికిని (వజ్రలలో నెట్టి పిచ్చిమృత్యుము లున్నవో తెలిసికొనుట కిదిదర్శన మొక్కటియే చాలును. కాన మంతయు పడవటివైపు ప్రారంభమయి యుత్తరపువైపున సమాప్తమగుచున్నది. తూర్పువైపున కాప నాంతమున వ్రాయబడి వాడుకల్లోకములు కలవు. కాసము నీ దిగువ పొందవలెనెదను. ఇది యంతకంటే ప్రభుత్వమువారి శాసనకాళివారికి జిక్కియుండలేదు.

1. స్వస్తి శ్రీ శుభకక
2. కవలంబులు ౧౨౦౦
3. య [గు] నేటి సర్వకథా
4. రిసంవత్సర త్తరణ
5. యజ్ఞ సర్వకాంతివా
6. యజ్ఞ శ్రీమకలభ:క్త
7. వక్రవక్రత్రయవక్ర (నైక)
8. వీరభుంబుమా
9. బా (?) ల భీమరణ
10. [ర] ౦౫ రాఘవ ప
11. రబలసాధకా (క)
12. పాణ్యంధాశరా
13. యదా (ధూ) మగ (శ) తు
14. నేవరియ
15. లగణిపాంచ (?)
16. బా (?) క శంకాయది
17. కావట్ట బిడ్డెడు
18. రామమానవదా
19. న బలనాయక శి
20. రోమణి రాజశ్రీ
21. ౦౫౦౫౦౫౦౫౦ (?) తు
22. జితురగరేఖాకేం
23. త్తపల్లవ కలముం
24. గలిరణధీర పింలి ర
25. క్ష(క్ష)పాలక స్వామి ద్రోహ
26. రగండ పరశారి సహోదర
27. శ్రీ విశ్వేశ్వర శేషదీర్ఘ
28. శ్రీపాత పశ్చాతాభవలై
29. న శ్రీమతు నల్లకవాయ
30. ని ప్రాణివాంఛండు త
31. మ తిండి నల్లపనాయ
32. నికిని తమకల్లి కొమ్మ
33. సాని అమ్మంగారికిని ధ
34. ముక్కాపుగాను. ల్లిమ గ
35. ౦౫ (గా) గోదావరీమర్కం (భగం)
36. బున పులి(బి)ండి పశ్చ (శ్చ) మం
37. బున సామేశ్వర శ్రీమ
38. హదేశర[కు] గుడి మ
39. శేషము కట్టింపి ను
40. న్నము నేయిచ్చి వెట్టి
41. న క్షేత్రము పులి ని
42. ండి ఒకపత్రిక పాల
43. మేరను పెదతాలై తూ
44. ర్వున ఇరువైపులు ౪ ౨౦
45. చిరుంబలిపాలము
46. పదేనుపులు ౪ ౧౫
47. ఆఖండవిహారంక
48. ట్రినమోదామంబై గెం
49. సానుబంధండు ౧౦ ప (?)
50. త్రసానుబంధండు ౨
51. హాఖిలక(ద) (దు) ౧ మద్ద (వై) ల
52. క (కా) దు ఇల్లము ౨ అరకా
53. (౦) దు ౧ కద (భ) క (కు)ంకు ౧ శం
54. క్కు (భ)లనారు ౨ జయభంబునా
55. ండు ౧ మేలునాయండు ౧

(సకలము)

పాఠభారతి.

జ్యమను సలసల క్రాగబెట్టుడు

మీరు క్వాకర్ ఓటు
లను కొనినప్పుడు దానిని
ఓడ్డియొకముట్టి మోచు,
కానిన బాసగా పాము
వేసి, ప్రాతకాల భోజ
నమునందు నమోగించి
సౌఖ్యమును బడయుడు.

క్రాగు చున్న వేసి
పిళ్లతో ఉప్పున చేస్తాను.
రెండు భాగముల వేసి

క్వాకర్ ఓటును క్వాకర్ ఓటును చేర్చి, నిద్రానముగా కలిపి పప్పును 20
మనులవరకు బాగుగా ఉడికించి ఉపయోగించుడు.

క్వాకర్ ఓటునుండి మీరు కలుగునంతలము, శక్తి, శృష్టి నణియే
ముతర ఆహారము, మాంసాహారము భోజ్యము మున్నగువాటినుండి గలుగదు
మీ శరీరమునకు చుప్పూర్ణమైన పుష్టిని కలుగజేసి నిర్దుష్టము. ఒక టిన్ను
క్వాకర్ ఓటు చాలకాలమువరకు వచ్చును. అది అంత విలువైన ఆహారము
గాదు.

MULLER & PHIPPS India, Ltd.
Wholesale Agents

**Quaker
Oats**

Madras,
Bombay,
Calcutta,
Karachi,
Rangoon

సత్యవాక్కు

బ్రిటిషువారు శకులము నెట్లు అరికట్టినప్పుడో ఎరు
గుదురే గాని సత్యవాక్కు నెట్లు ఎరుగొనకలసివదియు
నెరుగరని అనేకమార్లు గాంధీయహాత్ముడు దెలిపినదే సత్యము.
వారు ముందు దానిని గ్రహించినారు. తరువాత నింకను అది అభి
వృద్ధి నొందుచుండుటకు గాంధీ వినుశుశోముడు. తుదకు
తమకు దెలిసిన ఒకేయొకాయుగము శకులముచే దానినంత
మొదించుకొన్నారు. కాని వీరైత్తివినకలది సత్య
వాక్కు మరితి బలవంత మగుచుండును. సత్యవాక్కుతో
బ్రిటిషువారు తూగలే రనువిషయము గురుబాపి పోరాట
మున నున్నప్పుడు సత్యవాక్కు అకాలీలకు సంపూర్ణ నైతికవిజయము
గలిగెను. తుద కెవరు విజయమును దుగో ప్రతివాదిని దెలియను,
విజయము. ప్రపంచదృష్టిమందు అకాలీ లిదిగరకే విజయమైరి. కాని
అకాలీవృత్తిము వెగి వెగివై ఉత్తమునుండి దక్షిణము
వరకును వ్యాపించి, వాడిపోవుచున్న దక్షిణతీరమును విజృం
భింపజేయువరకును, పశులమే మూముగ గల ప్రభుత్వము
వారు అవివేకపూరులై తమపరాజయము నొప్పుకొనకల
రు. అకాలీపోరాటము దౌర్జన్యముతో ప్రారంభమైన యెడల
తేక అకాలీలు మాహావీరులై తమను వెట్లు బాధలకు నిగ్రహము
ను వీడి దౌర్జన్య రాహిత్యమును తుణమాత్రమున మరచినయెడల
ప్రభుత్వమునా రాయుద్యమమును తుణమునా విడిచివేసి
వారే. అప్పుడు చక్రము ముందుకు గాక వెనుకకు దిరిగిడిది.
కాని దౌర్జన్య రాహిత్యపోరాటముచే సాగించుచుండుటచే దిన
దినమును విజయము అపూర్వతేజముతో వెలుగుచుండును. పం
జాబునుండి భారతదేశ మంతటను నూతనోద్భవము వ్యాపించి
బలము నొగుచుండును.

ప్రభుత్వమునా రింకను పదివేలవందల అకాలీలుండిల
కేప్పుట్లు జేయుచున్నారని తెలుపబడినది. సత్యవాక్కు
యొక్క ఆద్యమును, గురించియు గుణములగురించియు ప్రభు
త్వమునా రింకయు దెలియజేసినట్లు కీవిషయము దప్పు మరేమి
గావలెదు. జైలుపాలనను దుస్తమొనర్చుట అకాలీల యాదర్శ
మనిగాని, తేక జైళ్లమందు స్థలము లేవడజేసి ప్రభుత్వమును
లాంఛియుట గురుకాబాగు స్వచ్ఛందవేటల యుద్ధేమని
గాని ప్రభుత్వమువారు దలచుచున్నయెడల వారు సంపూర్ణ
ముగ పొందడిరి. స్థలము జాలదని, జెయిల్ల ఇనప్పెక్కురు జెనరలు
నివేదిక సంపక భూమి ప్రభుత్వము పైనికపరాజయము ప్రత్య
క్షము గాగలదు డిప్యూటీ కమిషనరుకును ముఖేదారు అమర
సింకునకును జరిగిన సువాదము నికలంకాధికారమునుచే ఆర
రింపబడిన దృష్టిగలవారి కంఠగిరి అట్టి పరాజయమును సువిశద
మొనర్చగలదు.

“సిక్కులును సర్కారును చాల స్నేహముగా నుంటి
మి. కుటిల్ అమరావద్ద మేముపడినయెడల నుంటిమి. మహా
సంగ్రామమునందు గొట్టపుమాంసము దినయుంటిమి. సర్కారు
కొరకు మాధ్యమును ఇమాన్ ను వదలుకొంటిమి. కాని మాసోద
రుల నిర్దాక్షిణ్యముగా బాది సర్కారువారు మాస్నేహమును
బహూరించిరి”

ఈ ధముగా సామ్రాజ్యమునందలి నుప్రసిద్ధవీరులు
నిష్పాధింపబడి కోర్టును గొనిపోవడిరి వారికెల్లయును, చచ్చులును,
కుమార్తెలును బొటకిరుప్రక్కల నిలువడి వారివైపులైపులను
గులాబీలను జల్లుటకు పుష్పపూరితపల్లెలను నాస్త్రములం దిడు
కొనివేచియుండిరి

యద్దవీరులకు లాక్షురకు వలె తర్కమునందంత పొండి
త్యనుండదు. డిప్యూటీ కమిషనరు ఒక తార్కిక ప్రశ్నతో నుచే
దారు నెరుగొనెను: “అతరమగిషియొక్క ఆస్తిని అకాలీలను
ప్రభుత్వమునా రాక్రమింపనీయాలను” రాజుగారి వ్యాజ్యవాది
నిగూడ సంతృప్తిపరుపగల జవాబు నెవ్వరూహించగలను?

“ఎవ్వరి ఆస్తి నాక్రమించుటకును మేము గోరము వా
హిగురు” మాయవనములకు దగినంత యెరుగెను. గురునిహూమి
గురునియధీనమున నుండెను. త్యాగమునర్పించుటగాను మేమచ్చ
టికి పోవుచుంటిమి. గురువు నైవేద్యము నిమిత్తము గురునినంట
ఇంటికి గురినిప్రదేశములలో కట్టెగొట్టగోరుచుంటిమి.

మీరు అల్లగల కలుగ జేసెదరు, అనెక డిప్యూటీ కమి
షనరు. ఈయె నీతి కథలలోని తోడేలు నేకపిల్ల కథ.

“మాగద్ నాయుధములు లేవు, ఉన్నవా? దెబ్బలు తిను
టకు సిద్ధులుగా నున్నాము. మే మెట్టి అల్లమును కలుగజేయు జాల
ము. మీ నిర్బీలతో గాని మీయారాధనలతో గాని మేముకల్పిం
గుకొనలేదు. మామూరాధనలతో మీరెందుకు జోక్యము గలుగ
జేసికొనకలెను”

“నేను చెప్పినట్లు వివకపోయిన యెడల మిమ్ముల చట్ట
వికద్ధ సంఘముగ ప్రకటించెదను. కథలోని తోడేలుగూడ “నే
నాకోపించిన నేరముల నన్నిటిని నీవుకాదనినను నాఆహాగమును
వదలుకొని పశుంకలాలను” అనెను. అంటు వాడిప్రూటీ: మీ
వనరు వెద్ద గాంతుతో నానభను, చట్టవికద్ధముగ ప్రకటించెను.

సిపాయిలు గురునిపక్షముల వైపునకు వదలిరి. అచ్చట
నరెట్లు చేయబడి కలసాలకు గొనిపోయిరి.

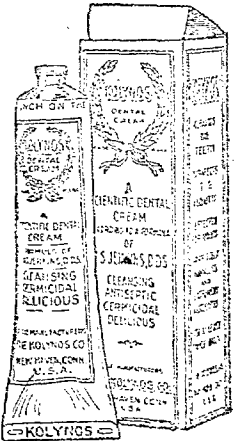
సి. రా.

నోరే శరీరమునకు ద్వారము

నోటియందును కంఠమునందును లెక్కలేని చిన్నపురుగులు తిరుగుచుండును.
నోటిగుండా శరీరములోను ప్రవేశించుటకు యత్నించును.
మొనట వ్యాధిని కలుగజేసి, తరువాత నాశనము చేయును.

ప్రతిసారి భోజనము చేసినపిమ్మట మీ దంతములను
కొలిసిను టూత్ పేస్టుతో శుభ్రము చేసుకొనుచు;
అది దంతములను తెలుపుగానుంచుట, దంతములు
క్రుల్లిపోవకుండుటకై అప్పటికప్పుడే పాచిని తీసి
వేయుట మాత్రమే గాక, మీ నోరును శుభ్ర
పరచును. చిన్నపురుగును చంపును. వ్యాధి మీకు
రానీయక ఆటంకపరచును.

నేడే కొలిసిను గొట్టము నొకటిని కొనును.
అందరియొద్దను విక్రయమునకు దొరకును.

KOLYNOS

డెన్టల్ క్రిమ్.

ఒక కొత్త ఉద్దేశ్యము. శ్రేష్ఠ
మైన పండ్లపొడియైన కొలిసినుకు
మంచి ప్యాకింగు ఉండుట
అవశ్యము. కనుకనే ఒకమూత
గొట్టముకు కట్టియుండుకట్టు కనిపెట్టితిమి.

మూత పడిపోదు. అది గొట్టమునకు కట్టబడియున్నది.
శ్రమ యుండదు.

క్రీము చాలకాలమువరకు బాగుగానే యుండును.

The Kolynos Company New Haven, Conn, U.S.A.
Representatives for India :

MULLER & PHIPPS (India), Limited.

Madras Bombay Calcutta Karschi Rangoon

తామర తైలము — తామర, తిట్ల, గజికి మంచిది

రాజారాణి గుర్తుగల తామర తైలము పూతిసాశకములగు చాల మంచినుండుతో తయారు
చేయబడి ప్రఖ్యాతిగాంచినది. డబ్బీ 1-కి 0-6-0. అమృతాంజనము డిపో, నుదరాను.

Just Published :-- Order at once
Revolutionary Biographies

By R. W. Postgate Price Rs 2-8.

This book Contains interesting Life Sketches of prominent revolutionaries. Arkas quarterly List Sent free on application.

Arka Publishing House

(A) G. T. Madras.

తెలుగువ్రము

పూర్తిగా పునరుద్ధరణ. తేదీతో చెందితలు వ్రేకలు వాడ సేయబడును. ఎన్నడును కుదుటపడినది లేదు. బుద్ధి 1-కి వి. బి.తో సహా వున్నది. 1-0 ఉత్తరములు అంగమున వ్రాయవలెను.

N. Banerji, Hulgaganj, Cawnpore (A)

మీ జాతకము

ఒక సం. రమణుడు పాఠకుల సంఖ్యలు తెలుసుకొని వ్రాయవలెను కట్టుము రూ. 2/-, తీరికముంటిగాను దళ అంతి ర్థకలతో వ్రాయవలెను రూ. 5/- ఇతర కారము లేనివి పంపిణీ లోను ప్రతి సం. కములలో జరుగు ముఖ్యమయములతో వ్రాయవలెను రూ. 8/-, జన. సం. 1922, నెల, వారము, గంటలు, నిమిషములు తెలుపవలెను. లేక వారమును పంపవలెను. అన్ని స్థలములలోని వివరాలు యోగ్యతాపత్రముల నచ్చియున్నవి. వారము అంగములలో వ్రాసి పంపవలెను. బి. ఆర్. ప్రీతివా సయ్య, కృష్ణలూరు ఆగ్రహారము (ఎ) పోస్టు మైసూరు.

బెండుచేయబడిన, స్త్రీల పాటలు.

1 భాగము 860 పేజీలు	రూ	1-0-0
భాగము 272 పేజీలు	రూ	1-0-0
భాగము 250 పేజీలు	రూ	1-0-0
కావ్యశిల్పము. 1 భాగము 498 పేజీలు	రూ	1-8-0

(339) 72 పేజీల కేటలాగు ఉచితము.
మంజువాణి మద్రాసు కాల, ఏలూరు కృష్ణాజిల్లా.

రత్నపురుష లేఖ్యము

మఖ్యార్థులను, అతిమఖ్యులను, ఎత్తర కారణ ములుగన, కలిగిన భక్త సప్తమును పోషించి ఒకముకలక చేయును. యీ మూలకావ్యము తెలియవాడలకు, విశేషించి వ్రాయవలెను. రూ. 1-కి రూ. 2-0 లు.

కోయిలారా కేటలాగు ఉచితము.

పట్టాభిరామ వైద్యశాల

రాయవరం, గోదావరిజిల్లా.

మేతైన ఫాటన్ కలములు

బ్లాక్ బర్న్	రూ	8	0
స్వాన్	"	6	4
వాటరుమాస్క్ ఐడియల్	"	8	8
క్లీ బర్న్ థర్మోమీటర్	"	1	8

(1514) గిరి బ్రదర్స్, ట్రైప్లికేట్ - మదరాసు.

నీ కంటియందు ఏలాటిబాద యైనను కలదా?

అట్లాండీన అన్ని విధముల శ్రేష్టవ్యాధులకు నివృత్తి పై నట్టియు, నవ్యుకమైట్టియు, విక్కిల్ పొడవైనట్టియు బొవధముయొక్క గుణములను తెలుపుచున్న పుస్తకమునకు ఏ వ్రాయవలెను? (3397)

L. H. Saller Dept. of Health Bengal

యినాం! యినాం!!

60 సం. రముల అనుభవముగల సర్కారు వైద్యాధికారి రాపు సాహెబు డాక్టరు దాసుగారి నుండి వితరణ

నుండి వితరణ

ఇనాముగా పంపబడును. ఈ దిగువవిలాసము నకు వ్రాయవలెను. (3398)

ఉత్తరములు అంగములలో వ్రాయవలెను.

The swasthya Sahaya Pharmacy,
30-2 Harrison Road, Calcutta

రైలు ప్రమాదముల నాపుటయెట్లు?

వైచేష్టిన అశము యూరోపు అమెరికా మొదలగు దేశములలో అనేకవిధములుగా నాలోచించబడుచున్నది. కొందరు వైచేష్టిన రైలుగ్రాఫు వద్దటి ఇంజనులలో పెట్టి ఎట్లయిన ప్రమాదముల నాపుటయెట్లుగా మరొకందరు మరొకన్ని విధములుగా నాలోచించుచున్నారు. అవి ఎంతవరకు ఇప్పటికి అనేకములలో ఉపయోగించుచున్నారో మనకు తెలియదు. ఒకవేళ అవి అక్కడ వాడుకలో ఉన్నప్పటికి మనదేశమునకు వచ్చునది చాలకాలము పట్టును. ఒకవేళ మనదేశములో అవి ప్రవేశపెట్టవలయునని ప్రస్తుతమున మనదేశ ఆర్థికస్థితియందు అవి కట్టుబడు నీలులేవనగును.

వైచేష్టిన స్థితి యటులాండ మనదేశమునందన్ననో నానాటికి రైలు ప్రమాదములు హెచ్చివుచ్చుచున్నవి. వాటికి ఎవరు బాధ్యుల? మనకు తెలియదు. వాటిని అట్టుటకు ఎవరును శ్రద్ధతీసుకొన్నట్లు కానరాదు. ఈమధ్య ను. టూరగ్ దగ్గర 2889 ప్రమాదమును బొంబాయి మొయిబాట్ జరిగిన ప్రమాదమును ఇంకా ఇతర ప్రమాదములను భలమొన్న ఎంతైన గుండెపగులక మా నదు. ఇట్టి ప్రమాదముల నాపుటకు ప్రతిమనజునను వానికి పట్టెట్లు అలోచించి తగిన విధానమును ఒకపరిధి అనేక ప్రాణములను రక్షించెదరని నమ్ముచున్నాను. ఒకనాడు అలోచించుచుండగా ఈ క్రిందివిధము నాకు తోచెను. దానియందు ఏవిధముమైన లోకములన్న నవించి తగిల్లుగా మార్చి గాని లేక ఇంకేవిధమైన తెల్పిగాని ఈ ప్రమాదముల నాపుటయెట్లు.

ప్రతిఇంజనుకు ప్రస్తుతము ముందుండేడు చీకము ఎంత కాంతిగానుండునో ఎల్లరకు తెలిసిందియే. అచీకకాంతివలన ముందు పదిగజములలోనున్న దియే 2889 కనకవదు. మరొక ఇంజను అకస్మాత్తుగా పదిగజములలో నాపుటకు ఎంతవరకును గాదు. కాబట్టి ఈ కిరణనాడులు దీపమున తీసివేసి, ఒకటి గాని లేక రెండుగాని సర్విత్రైలులను ముందు పెట్టవలయును. ఈసర్విత్రైలులను ఒక ఫ్లూయెండు మార్ముకుతును కుర్చెముగ కన పడును. ఒకవేళ తగినంత ధనము ప్రస్తుతము లేదని తోచినయెడల రెండు గ్యాసులైటును తగినంత Powerful reflectors సహాయముతో పనిచేయవచ్చును. మరొక ఇంజనుయొక్క ముందుభాగమునందు ఇద్దరు మనవ్యులను కాపలాపంచకలయినను. వారలకు పని కంటుబాగా పెట్టి మార్పుచేయవలయును. ఒక రాత్రియందే రెండు మూడు వంటులను పెట్టవలయును. వారలకు సహాయముగా రెండు దుగ్గిత్రైలులములు కూడ ఉండవలయును. వారలు ఎప్పుడును ముందు చూచుచు దానికి తగినట్లుగా ద్రోవకుతో సుఖములు తెలిపానున్నారా తెలుపుచుండవలయును. ఒకవేళ ద్రోవకు తగిన సదుపాయము లేనవలసిన పని చేయవలయుగా తోచినట్లయిన ముందుండు వాచర్లలో నొకరు ద్రోవకుదగ్గరకు పరుగెత్తుటకు కూర్చుండవలయును. ఇట్లుండే తగిన సమయమందు ఇంజనును ఆపవలసి అనేక ప్రాణములను రక్షింపవలసివచ్చును. ఈ విధముగానే పనిలుకూడ వాచర్లు చూచుచునే యుండవలయును. సర్విత్రైలుమాత్రము ప లక్కరలేదు. ఈ వాచర్లపద్ధతి ప్రతిరైలునందును పెట్టవలయును. గూడుబడ్డలందు కూడ నుండవలయును.

ఈవాచర్ల ఇంజనుకు ముందుభాగము నందుండవలసిన వారు లైనుమీదనున్న వాటిని అన్నిటినిచూడవలగుదురు. మరొక యు వారలు ఎప్పుడును అతిశ్రద్ధతో నుండును. ఏలనగా బాధ్యతగా నుండవలసిన వారి ప్రాణములే నుండు విధువలసిన యందును అట్టి ఒకటి తీసికొనవారలు మిగుల నవ్యులముగల వారగును. (తాగుడు మొదలగు దురలవాటులు లేనివారగును, భయభక్తులకలవారు) నుండవలయును. కష్టములలో కూడు కొన్న ఇట్టిఒకటి మనజులు వచ్చుట దుర్లభము. అట్టివారలకు తీరము హెచ్చుగా ఈయవలసియందును. ఎంతవరకు అయినప్పటికి ఇప్పటిస్థితిలో రయిలుమీద కంపిసివాడలకు వచ్చుభాదములను చూచినయెడల వైచేష్టినది అట్టే అంత భయ అయినదని తోచదు.

ఈ విధమును రైల్వేకంపెనీల ఏజెంట్లు, మరియు గవర్నమెంటువారు, గొప్ప గొప్ప యం. తల్. సీను మహా నిపుణులు బాగుగ అలోచించి దానిని తగిల్లుగా మార్చిగాని లేక ఇంక ఏవిధమునైననుగాని ప్రవేశపెట్టి ఈ రైలు ప్రమాదముల నాపుటరని ప్రార్థించుచున్నాను.

ట్రైప్లికేట్ వందాను

మిం. సుబ్బారావు.

గుణము లేనియెడల పైకము వాపసు

మాయొక్క బాస్కిగారి రింగువరము లోపను యుపయోగించుటకల్లు, చక్కవ్యాధులు, మేహ కారకపాదలు, యంకను అనేకచక్క వ్యాధులు నివర్తియగును 5 నిమిషములలో గుణము యిచ్చును ధరలు 1-కి 0-10-0.

అన్నపూర్ణస్టోర్సు పార్కుటౌన్ మద్రాసు

జగద్విఖ్యాత పండితుల మరణము

సానమొచ్చి క్షమ
చక్కచిట్టి త్రెండ్లధారి యై.
తా నొక పద్మవీర.
చాల్కి ది జనం బానర్సుచా.
మానికర్త రామవిధి
మంత్రిమొచ్చుచు బ్రహ్మవీధి నా.
మైనముపాటికామకవి

మాధవు శ్రీరామమం దనన్.
సీ. లాలిత శృంగారగు సాంధ్రా
సువిలాస మే ఖగది ర్థవించె.
ప్రాధికవిత్వ మింపలగ ఖి
పరిణాకబ్బు మేము రచించె.
వెలయరామర యాదవీనుం 2 శ్లో
కార్యులు నేవగ్రతి రచించె.
రామాయణకథా రామణయోలు
గా గండకతిక మేవి రచించె.

పొ. శృంగారనాయకీ పదములపెట్టి
క్రీర్తన గూర్చి యేయగ్రతి కీర్తిగాం.
నిట్టి మైనముపాటి క మేళ్ళరచి.
నరయ భువికాంత అడిగి నశ్వరత యై.
శ్రీగ దుందుర్తి కార్తిక కృష్ణనరమి.

3. తన నొల్లక ధన మొల్లక.
తనకులనతిబంధు జనుల దనయులనైకె.
గవనొల్లక శ్రీరామా.
యని ప్రాణము విడిచె నామహామహు డెల్లనె.
3. కృతు లమ్మి బ్రతుక నొల్లడు.
తీరి నీకవి కలెనుదేము చింతింపుడు తా.
వృత్తి మున్ను పోనాఖ్యుని.
గతి బాగుభ కాంతుడేసి కాదె మనము.

గు బూరుజిల్లా వ. గో. లాల్లాకా ఆలకూరుపాడులో
కార్తిక 2. 7 సోమవారం గోపాన ఒప్పుగంధవయితి లగు
మైనంపాటి కామేశ్వర కవీంద్రులవాడు విష్ణుకాయుజ్య మంది
రని ఒకరు వ్రాయుచున్నాను.

ఆంధ్ర ఆయుర్వేదికి ఫర్మసి లిమిటెడ్; మ ద్రాసు

నో టీ సు

ఈదిగున తెలుపబడిన కార్యములను నిర్వహించు నిమిత్త మై వైకంపెనీ 2-వ ఆర్డినా జనవరి మాటెండు 25-11-122 లేదిన మద్రాసు, హాటిసు రోడ్డులోనుండు నెం 19 రు కంపెనీ రిజిస్టర్డ్ ఆఫీసునందు జరుగును.

(1) డై రెక్టరుల టిపోరులను, 1922 సం. మార్చి నెల 31వ తేదీతో అంత్యముగు సర్వీపు అడిటెడ్ స్టేటుమెంటును, అంగీకరించుట.

(2) లాభములు పంచిపెట్టుట

(3) అడిటరులను నియమించుట

ట్రాన్సుఫర్ పుస్తకములు, కంపెనీపాటాదారుల పుస్తకములు 17-11-22 నుండి 25-11-22 లోపల ముగించబడును యందులో 17,25 లేదీలు చేరియున్నవి.

బోర్డువారి ఉత్తరువు ననుసరించి
ప. ఆర్. లక్ష్మీవతి, బి. ప
కార్యదర్శి.

కొత్త రకం
సెల్ ఫోన్ లింగు
ఫవుంటైన్ పేనాలు
2 రూపాయలు
ప్రతి కులకు 1డజను మీద, 25%
కమిషన్ యివ్వబడును.
విక్రొ రియాడి షో
మైలాపూరు
మదరాసు.

జాబులు

విలేఖకులకు సూచన

ఒకవిలేఖకుడు (నైజాంరాష్ట్రం) గ్రంథకర్త క. వెం. ను, ఇట్లు విన్నవించు మిసోదరి (సంకలనము) పే. రా. కృ. మా. జా. పే. రా. చం. పా. వెం. నా. మం. స. పా. శే. ఒక ప్రేతుడు, క. పి. స. మ. బి. యస్. కే. బి. స. పి. రా. పా. స. ప్రకటింపజాలను.

నూలువడికేపందెము

చిత్తూరుజిల్లాలో రాట్నములలో నూలును వడకువారం జరిగి హెచ్చరికచేయడ మేముగా: అతితగ్గరిలో చిత్తూరునందు నూలు వడకువారియొక్కయు, వడకిన నూలుయొక్కయు ప్రదర్శనలు జరుగును. చక్కగాను స్వచ్ఛంగా వడకువారికి బహుమతు లివ్వబడును గాన చిత్తూరుజిల్లాలో నూలువడకువారందర త్వరపడి ఈపందెనువడ తయారగుదురని ప్రార్థన. ప్రదర్శనము తేదియున్న బహుమతులవివరమున్న ఇకమిద తెలుపబడును. ఖద్దరువ్యాప్తియందు శ్రద్ధకల్పన వారందరున్న బహుమతుల నిచ్చి, ఈపరిశ్రమను వృద్ధిపరచుకొని రావలయునని వేడుచున్నాము.

టి. అనంతపద్మనాభం, చిత్తూరు.

ఆంధ్రరత్న గోపాలకృష్ణయ్యగారి సంభావన

ఈనెల 14 తేది ఆంధ్రప్రదేశ్ లో ఆంధ్రరత్న దుగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్యగారిని గూర్చి గూడూరు అసహాయవాది వ్రాసిన వ్యాసము మాడగా చాలా ఆశ్చర్యము కలిగినది. ఈ వ్యాసకర్త యొకా నిద్రనుండి లేవనట్లు తెలుస్తూన్నది. వ్యాసములోని అంతరార్థమును అందులో నిమిదియున్న సత్యమును సరిగా గ్రహించక వారియందు నేరాజోషణ చేసినందుకు చాలా విచారించుచున్నాము. బ్రిటిషుకొద్ద అడముతోనే యీ అసహాయవాది దద్దరిల్లును. బ్రిటిషు గవర్నమెంటువారి కోర్టులో దావాచేసి అసలు ఖాయుదాతా ఖర్చుతోగూడ రాబట్టకొనుటను. గోపాలకృష్ణయ్యగారు వ్రాసుకొడదని యీ అసహాయవాది చెప్పుచున్నాడు.

ఎటువంటి కేసులయినా బ్రిటిషువారి కోర్టులకు వెళ్లి తే గెలుపున అనేకరకముతో వ్రాసినట్లు కొంచెము మనస్సా ఆలోచించినవారికి ఆర్థము కాకపోదు. గోపాలకృష్ణయ్యగారి మనోభావము తెలిసిన వారు యీ అసహాయవాదిని పొంబడరని నా నమ్మకము.

తెనాలి యం. వి. స్వామినాయుడు.

శ్రీకాకుళసంఘ సేవాసమితి

గంజాజిల్లా శ్రీకాకుళ సంఘసేవాసమితియొక్క ద్వితీయ వార్షికోత్సవము తే 12-11-22 అదివారముగోజాన రంకానేటితారాయయ్యగారి శ్రీరామమందిరములో శ్రీయంత కత్తెరశెట్టి వెంకటరెడ్డియ్య నాయుడుగారి సభాధ్యక్షత క్రింద జయప్రథముగా జరిగినది

సంఘాభివృద్ధియందు దీక్షమానముగల పురజనులు నెక్కుమంది సభ్యులగురించి. సంఘసేవాసమితిని స్థాపించి దానిని వృద్ధి చేయుటకై విశేషించి పాటుపడి కీర్తిశేఖరయిన తిమ్మరాజు వేంకటనారాయణనారాయణ మూర్తిగారు స్వగ్రంథాలయం దులకు సంఘమువారును గ్రామములును తమ విచారమును దెలిపిరి. పిమ్మట సంవత్సర నివేదికను కార్యదర్శి పుల్లారెడ్డి నారాయణ గారిచే జదువబడెను. తరువాత శ్రీ మానీ కాంధర్వ గారు సంఘసేవలన గలుగులాభములను గూర్చి ముచ్చటించిరి. శ్రీ బులును గోపాలం పంతులుగారు, ధర్మముచే భూతకృష్టి చేయుటలన గలిగెడు మహత్తును చూచి ఉపశంసించిరి. అటు తరువాత శ్రీ కమాం సీతారామమూర్తి పంతులుగారు సంఘముచేయుచున్న పనిలోనున్న కష్టసుఖములను గురించి మాట్లాడి వారములచేసి చదువుకొనుచున్న బాలర భోజనమును గురించి గ్రామములను తగిన సదుపాయము చేయుచుని ప్రార్థించిరి. పిమ్మట శ్రీకృష్ణులు పట్నాయకులుగారు, బులును శ్రీరామమూర్తి పంతులుగారు, శ్రీ జటప్రోలు సర్వభద్రం పంతులుగారు, సంఘముయొక్క పనులను గూర్చి గంభీర వాక్యములలో నుపశంసించి, పురవాసులకు, తగిన ప్రోత్సాహము చేయు డని కోరిరి.

తదనంతరము సభాధ్యక్షులగు వెంకటరెడ్డియ్య నాయుడుగారు, నెలకు రూపాయ చందాధనమును ఏడాదికి మూడు పుట్ల విద్యుముచొప్పున ధర్మముచేసిరి. శ్రీ ఆడంకిగిల్లెగిల్లె రావు పంతులుగారు సంవత్సరమునకు పుట్లకు విద్యుము చొప్పున, శ్రీ ఆకెళ్ళ పాపన్న పంతులుగారు సంవత్సరమునకు పుట్లకు విద్యుము చొప్పున శ్రీ చింతా వేణుగోపాల స్వామి పంతులుగారు సంవత్సరమునకు మూడుపుట్ల, పండుము విద్యుము చొప్పున ధర్మముచేసిరి. అటువైది సంఘాధ్యక్షులగు శ్రీ యమ్మాదేవ మనుమం త రావు పంతులు గారు ఏడాదికి పుట్ల డెండు పుట్ల ధాన్యము చొప్పున సమర్పణ చేసిరి.

ప్రకాశకులకును పత్రికా సంపాదకులకును

హెచ్చరిక

కొనవెంకటరాయశర్మ

వెదచెలువూ కావునూ, బ్రాహ్మణుడు, మూడు 25 సంవత్సరముల యాడుకలవాడు, బక్కిపలచనివాడు, చామన చాయలవాడు, కొనవెంకటరాయశర్మ అను పేరుగలవాడు, మానెట్ల గొల్లముతీసుకొని "ఆశ్రియాభండ : జ్ఞాన వాస్యము" "స్వాతంత్ర్యసంక్షేపము" అను పేరుగల రెండు గ్రంథాలరచయిత, సర్వస్వావ్యసంకల్పితుడు మాకు విక్రయించి, మాకు తెలియకుండ, మొదటిపుస్తకమును "ఉపేంద్ర ప్రచురణాలయము" వారికి మ లనమ్మి, మమ్మ మోసగించివాడు కావున, ప్రకాశకులు (Publishers) ఏరును ప్రమాదపడకుండుటకై, వై రెండుపుస్తకములను, సర్వస్వావ్యసంకల్పితుడు, మావియనియు, యెక్కిరెండు వైపు పుస్తకములనుప్రకటించిగాని, యితరవిధముగాని, కాపీరైటుచట్టమును ఉల్లంఘించి, మాకు నష్టము కలుగజేసినయెడల, మేము వారిమీద చర్యతీసుకొందుమనియు యిందుమూలమున తెలియజేయుచున్నాము. ఇదివరలో, నాచే అనువాదింపబడిన "హిందూక్ష" అను ఖిరీకగలవ్యాసమును, వైశర్మగారు నా అనుమతిలేకుండ, జానుమాసపు "హిందూక్ష" లో తనపేరున ప్రకటింపించుకొని నాకును నా వ్యాపారమునకును నష్టమును కలుగజేసినాడు. పత్రికాసంపాదకు లెవరైన, వైపులికవలె, ప్రమాదపడి, నాచే రచింపబడినగాని, మాకోవెనీకే చెందినగాని వ్యాసములను, యితర వాతలను, మా అనుమతిలేకుండ, వైశర్మగారిపేరున, ప్రకటింపినయెడల, వారిమీద చర్య తీసుకొనబడునని యిందుమూలము: హెచ్చరించుచున్నాను.

ఆచంట సత్యనారాయణ, ఇండియా యేజిస్సీ బీసో, బ్రిష్టికేసు, చెన్నపట్టణము.

పిమ్మట ఆగ్రాసనాధిపతి, మొట్ట నర్మయ్య నాయుడు గారు లేచి, సంఘము యొక్క మఖ్యోద్దేశములను గురించి విపులముగా ముచ్చటించుచు, సంఘమువారు ధార్మికల సహాయముతో, రెండు వత్సరములలో, మూడు నాలుగు గరి నెల విద్యయను, 850 రూపాయలను, వసూలుచేసి కుంటి, గ్రుడ్డి మొదలగు బీదలకు అన్నదానము క్రింద ధర్మముచేసిన సంగతిని గూర్చియు జెప్పిరి. జకలలోని వికళత్వభావములన నిట్టి ధర్మకార్యము లెక నులభపాధ్యములో వారు దెలియజేసిరి. ఇంతయే కాక, భూకృష్టి జేయుటచే వైహి కామప్పిక నుఖంబులు గలుగుటకు సందేహము లేదనియు, అన్నిమతముల వారును, అన్ని తెగలవారును, ఇట్టి ధర్మకార్యములందు విశేషావము గలిగియుండు రనియు, ఇట్లు అప్పులగు అన్నాతుకు లకు, అన్నదానము చేయువోట్లయందు, శ్రీయన్నారాయణుడు మూర్తిభవించి యుండు ననియు, వారు తనమృత్యువస్తుం వాక్యములతో నుపశంసించిరి

సభాధ్యక్షునికి, సభకు దయజేసిన మహామనుషును కుండనములతో సభ ముగిసెను—(కార్యదర్శి).

“పంచమ సమస్యలు”

వై కిరీకకు శ్రీయంత పురాణం నూరికాశ్రమిగారు 18-11-22 తేది ఆంధ్రప్రదేశ్ 18 వ పేజీన ప్రకటింపించిన లేఖను చూడగలిగిరి అది యంతయు నిస్సారముగ నున్నది.

“చిడి కోపే” నోమును గలవాడే చందాలు దునియు, మతంగమహామని సుతితియే మాలంగు లనియు, అర్చ్య లీ ప్రాతి ముల కుదెంచి నష్టమున్న ఆదిమ నివాసము లీ నిమ్మకాయలని యు, పలువురు పలుదెరుగుల నుడువుచుండిరి. కాని శ్రీయంత కాశ్రమిగారు రాజోపించిన గోమాంస భక్షణ, అకుభక్ష, త్రాగు బోతుకనము, నీచదేవతారాధనముచే హిందూసంఘమునకు దూరులై పంచమ లైయున్న రుటు కేవలము ధన, విద్యాధికుల చతురత యెందుడోపు. చందాలరసమునా ప్రేతాయము నాటికే యుండిరిని శ్రీరామచంద్రుడు చందాలాంగన యగు శంఖి యెంగిలివాడు భుజించె ననుటచే నూహించవలసి వచ్చినది. చందాలరనియు, కృపలనియు, మాలంగులనియు నోకకాతి వారుండిట్లును, అట్టివారు త్రువధర్మము లాచరించుటచే నగ్ర వర్ణమువారి నెట్లును స్పృహి, పురాణోపాసములచే భురపము చున్నది. మనధర్మకాశ్రమిగారు మానవులు జీవాభివృద్ధికై కాఫ యులుగ విభజింపబడి, విభులు (ధర్మములు) నియమింపబడి నట్లును, ఆ నియమింపబడిన విభులను (స్వధర్మములు) విడచాడి పరవిభులను (పరధర్మములను) స్వీకరించినవారిని సాంఘియాగ బహిష్కరింపబడినవారై సంకీర్తయి యీ పంచమకాతివారిని నా యభిప్రాయము. ఇక్కడ డ్రగ్గరములవారి మందరము స్వధర్మములను విడచాడి పరధర్మములను స్వీకరించినందున స్పృహుల చేతను, వేదములచేతను వర్ణసంకయలుగను, చందాలరుగను పరిణింపబడవలయును. బ్రాహ్మణుడు బ్రహ్మజ్ఞుడై జగత్కిర్యాణమునకై తపస్సంపన్నుడుగా నుండవలసినవాడేమి చేయుచుండెను? జ్ఞాత్రసంతముచే కార్యప్రతాపములు కలిగి ధర్మసంస్థాపనార్థము, ప్రకా సంవత్సరము గడంగలసిన క్షితి యుడేమి చేయుచుండెను? కణిశకేతీకర్తకమృతి నధ్యసించుటన వైశ్యుడేమి చేయుచుండెను? ఉద్యోగ పాలకామి కాది వృత్తులచేయు శూద్రుడేమి చేయుచుండెను? ఈ చతుశ్చక్రము ప్రతిమానవునియందు మిళితమై నేడు హిందూసంఘము వర్ణసంకరమై యుప్పుచున్నది. చతుర్వర్ణములు సంకరమైనప్పుడు పంచ మకాతియైలేదు. ఈ అగ్రవర్ణములవారై కండవలసిన స్వధర్మము లు నశించి మృతకాయులైనను చుర్రాశి, జ్వేదము అ తరించ లేదు. వీరిచేత నీ మన మగ్రవర్ణములవారము తోడిమానవులను నీ చముగ జూచుట తటస్థించినది. కాన యీ వర్ణసంకర హిందూ సంఘమునుండి వేదములనాటి బ్రాహ్మణులు, క్షత్రియులు,

వైశ్యులు, శూద్రులు స్పష్టింపుకావలెను. అదియే శ్రీ గాంధీ మహాత్ములు చేయదలచినపని. ఆ గాంధీకర్తవ్యము నీ పరమపూజ డగు రామదాసు ఉగ్గిరాల గోపాలకృష్ణులు మద్రాసు పురజున నుడివిన ఉపన్యాససారాంశము.

పంచములవై శ్రీ కాశ్రమిగారు రాజోపించిన యకృత్యము లగ్రవర్ణముల రెండగు మాంసభక్షణ, అకుభక్ష, త్రాగుబోతు కనము, నీచదేవతారాధన చేయుచుండుటలేదు? వీరందరు పంచమకాతి అస్పృశ్యుల? పంచములకంటె యీ యగ్రవర్ణము వారిలో నీచకృత్యములు మెండుగ ప్రబలియున్నది. లేనిపోని యపవిత్రం నీపంచములవై ప్రత్యేకముగ పడవేయుట శ్రీయంత కాశ్రమిగారికి భావ్యముగ నున్నదా? మనకుగ్రంథ ప్రాశస్త్యం, మాసాంబులు భక్షించి పరమ జౌర్యాగ్రుణ్ణుడుగా నున్న విడనాడు చుండిరా? అగ్రవర్ణముల వారి కీపంచమకాతివై నుండిన జ్వేదము దురాశి నశించిన పంచమకాతివారి కలుగును గాని శ్రీ కాశ్రమి గారు నెలవిచ్చిన రాటము మొలగు వసతులు కలుగజేసిన నివాసణ యగునది కాదు.

శ్రీకాశ్రమిగారు పంచములకు భూము లగరము లేదనుట పొరబాటు. కృషి చేయు పంచమాదులకే భూము లగరము లేక పోయిన కృషిచేయు యగ్రవర్ణములవారికి భూము లెందుకో తెలియజున్నది. విక్రమగ నిరాధానులగు యేడుకోట్ల గర్భధారి ద్రులగు నిమ్మకాయలకు భూమతి కలుగజేయవలె నన్న వికాల మగు మన మార్మభూమియందు సాగుకు లాతులైన 80 కోట్ల యకరముల బంజర భూమి వుండియున్నది. భూమి సాగుపడికై, నీటికట్టడములకై 80 కోట్ల రూప్యములను వెచ్చించిచో 10 కోట్లకుండి పదిసంవత్సరములలో 80 కోట్ల రూప్యములు ప్రభు త్వమునకు, 50 కోట్ల రూప్యముల ఫలసాయము ప్రచలకు చేకూరును. అప్పుడు మనభూములు పండి ఇత్యురలసిన యగర మిప్పుడులేదు. ఇప్పటికిని గ్రామాదులలో ప్రజోపయోగములు లేని గయూళు భూము లెన్నిలేవు. అవి పంచముల కిమ్మెట్లు ప్రక్షత్తిండురా? మనమగ్రవర్ణములవారము తోడిమానవులను హినులుగ జూచుటయే మన కధోగతి? కారణము.

శ్రీకాశ్రమిగారు రాజోపించిన పంచమదోషములలో గో మాంసభక్షణ ముఖ్యముగ గానించుచున్నది. గోమాంసము తినని మూలమాదిగాదు రెండకోగలకు. బ్రదికిన గోవును చంపు టకుదు. ఇదిపోయిన గోమాంసము దిను మూలమాదిగలు కొంద రున్నమాట సత్యమే. శ్రీకాశ్రమిగారిబోటి మహానీయులు బో ఢించిచో అశుకృత్యమును మార్పింకరచ్చును. ముఖ్యముగ మన కీపంచముల కుగించి నమస్యలు రెండు. 1. అంటరానితనమును రూపుమాపుట. 2. రాత్రిపగల్గు కష్టపడి కర్తవ్యము చేయట వోడ్చు యీజాతివారి పుడరములు నిండుటెట్లు? ఈ రెంటిని యెంతవై రలో నివారించిన యంతవైరలో స్వరాజ్యము వచ్చును. దార్శిద్య తగదలను. విశ్వోద్యమంతుల మగుదుము. స్వరాజ్యము, స్వాతంత్ర్యము, కావలెనని కోరు ప్రతిభావతియును యీ నీచకాతు లననడు అస్పృశ్యులు నవించు గూడెములు రూపుమాపి నన మగ్రవర్ణములవారి కృపములకడ నివసించజేసి, జీవాలయములు, ధర్మమౌతులు, చెవ్వలు, విద్యాలయములలో బాహుముగ రా నిచ్చిన అస్పృశ్యత తొలగిపోవును. 10 యకరముల భూమిని మాత్రము నుంచుకొని మిగతాభూమిని పంచముల కిచ్చిజేసిన రెండవసమస్య పరిష్కారం గును. సర్వజనానుభవోన్మోదకంతు.

ముస్తాబాద శంకర వేంకటేశ్వరరావు.

శ్రీ పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహారావువంతులగారి గ్రంథరాజములు

సాక్షి

ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని సాహిత్యములనుండి మొన్న మొన్న తీరగట్ట ప్రకటించబడుచుండేది "సాక్షి" మాసపత్రికయందును. చాలి యావత్ సాహిత్యములుగానినా దాని యందుగ. ఆదివార మొక్కనువచ్చునా యని యాంధ్రప్రదేశ్ లోని నిజపు గుడ్డతో నిరీక్షించుచుండి యందు సాహిత్యసాంబంధమునందలి "సాక్షి" సాదిరము, సాదిరముగ, సమ్యాసభరితముగ చదివి, చదివి, యాదలి యత్యంతభావకల్ప సాహిత్యము, వచనరచనా నైపుణ్యము, పదలాలిక్యము, అనిర్వచనీయమైన ఆహ్లాదజనకమైన సాహిత్యసౌఖ్యమును మనస్సోగ్ధి యానందించు ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని, జంభూలకాశ్రమియపశ్యాం మొకవారముగానియెడల పొందెడి పరితాపము కర్ణవాలియుగదా?

అట్టి "సాక్షి" నిగూర్చి వేరేదియు వ్రాయవలయు. ఇది ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని ఆంధ్ర సాహిత్యమునకు నవీనము. నానా విషయాలగువాని మనోహరమైన శైలిలో వ్రాయబడిన వ్యాసములు. ఈ వ్యాసములు చదివినకొలది కడువలయు ననియె యాంబులు. తిలకించు. స్పృహలుగదు. ఒక్కవ్యాసమునే యెన్నిసార్లు చదివినను నెందు జనింపకపోవుటయెగాక చదివిన కొలది నిరీక్షించుచు నున్నవారితో యాంబులును చంద్రవ్యక్తి యాంబులును ప్రకటించిన వ్యాసములు అంతిమపుర్యము "సువర్ణ లేఖ" మొదలై వ్యాసములు సంప్రదించుటకు ప్రకటించబడుచు నున్నవి. మొదటి రెండుభాగములు తిన్నారై సీద్ధముగ నున్నవి. మూడవభాగము తయారగుచున్నది.

ప్రథమభాగము రెండవకూర్పు

ఇప్పుడే తయారైనది

ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని పూర్వము 'సువర్ణలేఖ' లో ప్రకటించబడిన యువవ్యాసములు. వెల 2-0-0.

రెండవ భాగము

ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని ప్రకటించబడిన వ్యాసములలో మొదటి 31 వ్యాసములందు గలవు. వెల 2-0-0
మూడవ భాగము - తయారగుచున్నది. వెల 2-0-0

శ్రీ మద్రామాయణ నాటకములు

శ్రీమద్రామాయణ జరిపూర్ణాంత కథానాటకమును, నిగర్హనానాటకమును ప్రకటించుచు, జగత్పావనమును నగు శ్రీరామచంద్రుని పూరితరిత మెన్నిసార్లు, ఎన్నిరీతులచదివి నను తిలకించు. ఉభయతాళకమైనది అతియేకదా! అట్టి రామచరిత మనేకరూపములతో తెలుగున వెలయుచున్నది. కథను కథకులను ఎట్లయెడల అట్టి ప్రత్యక్షముగ గలబడునట్లు చేయుచున్నది నాటకము కదా! మృదువశురాంధ్రకవితా సంపన్నము, రసభూయస్థ నాటకానేకరీతులు నగు శ్రీరామ గంటి లక్ష్మీనరసింహారావు పంతులుగారిచే వ్రాయబడిన వగుటచే వీనిగురించి వేరొక వ్రాయవలయు. వీరిలేని నుండి, వేరొక ఆశ్చర్యకర నేకసాము పాఠకమహాజనులు గ్రామి యున్నారు. వీరు చదియించిన వెళ్ళునాటకములలో నొక్కటిచదివిన గ్రంథకర్తయొక్క ప్రత్యేకత్యము, విచిత్రాభావత్యము బాత్ర ప్రశస్తి త్రకల్పవాచాత్మకము ముగ్గురు ప్రాధికవిత్తులు ముగ్గురు గోచరింపక మానవు. ఈరామాయణ నాటకముల చదువుచున్నంతమాత్రమున నొడలు జలవరించును. మనసు ద్రవీ భూతి మగును.

1 కళ్యాణరాఘవము

చక్కని చిన్న నాటకము, బాలకాండలోని గాథ సీతా కళ్యాణము. వెల 0-8-0

2 పట్టభంగరాఘవ మను పాదుకాపట్టాభిషేకము ఆయోధ్యాకాండలోని గాథ. భక్తికరణరసప్రధానమైనది. వెళ్ళునాటక ప్రదర్శించబడినది. వెల 1-4-0

3 వనవాసరాఘవము

ఆరణ్యకీర్తింధ నుండిర కాండములలోని గాథ అంత ర్నాటకము. వెల 0-12-0

4 విజయరాఘవము

యథార్థము నిందు నవీనముగ నతి చమత్కారముగ వర్ణించబడినది. ఇందలివాసరులరామభక్తి ఆపారము. పులకాంకుర మగుచున్నది. వెల 1-0-0

వలయువారు:-

హాస్యరసప్రధాన నాటకములు

దుఃఖముయొక్క మైన లోకమున జనించి చింతాసాగరమునం దీడులాడున రిని కొంతసేమైనను నన్నింటి నాటికుండులక బాపు రకరీతిలను హాస్యరసము మతియు, మత, సాంఘికదృష్టు వర్తనలు, వెదుకట్టుబాటులు బయటపెట్టి బాగోగులవిభజించి, చూపి, పరమదుష్టలకును నీతిగణపురస్కారలను హాస్యరసము. అట్టి హాస్యరసము శ్రీపంతులవారి సామ్య. వీరి నాటకములు చదివిన వెళ్ళివాడైన ను నన్ని తీరగట్టినదియే. వీరి విదూషక పాత్రములు చదువరులకుడుపు చెక్కలగునటులు నన్నించును.

6 వృద్ధవివాహము

కడుపుచెక్కలుగా నవ్వనెడల నీనాటకము ప్రమాదముగా తోచినను, గ్రంథకర్త బహుశ సవ్యభావప్రభావాన్నిచేత దిగ్భాటకముల కీమయంతయైనను దీనిసోద-స్వభావము రామ కన్యకా పశుమనెడ్డవంతుల యనమానమువలన పడుపాట్లు నవానాపాండ్య సాతాని సాంబంధ్య వైద్యకాశ్రు పాండిత్య ప్రకర్షన-కాంతాలాను మగు కాంతియ సాటిలము పరిభక్తి గమనంపడెడినది. వెల 0-8-0

7 హాస్యవల్లరి

హాస్యరసము ప్రకటించు నీటిబోధకములు నగు ప్రహసనములు. ఇది చదువుచున్నపుడు గాని. ప్రదర్శించబడినపుడు చూచినగాని కడుపుబ్బ నవ్వనివాడ యుండడు. వెల 0-12-0

శృంగారరస భూయిష్టములు

8 నర్మదాపురుషత్వము

ఇందలి కథాల్పన మతి రసజీవముగ నుండును. పట్టు క్రవల్లలలో నొకడగు పురుషత్వమును, ఉరగకన్య యగు నర్మ దత్తను జరిగిన పరిణామమునాటివలన ఆత్మదృష్టిరంగములు— ఇత భూ సాగలోకముల సీతలతోను, నిర్జనపాక్షల సంభాషణలతోను నిలింపులగదలాలి మచ్చలతోటి "యవనియగా మినీకథల"యందుండి కథాచమత్కారముతో శ్రోతలకు పాత్రుల కమితానందదాయకమై శృంగార, నకరణమై విలసిల్లుచుండును దంపతులకర్పణరంపకు దుఃఖింపనివారును కథాచమత్కారము తమయెడల నాటకమాడుచున్నట్లు భావింపని వారును నుండరు. విదూషకుని వాక్యములు మిగుల నవ్వునట్టియందు ప్రతిప ద్యజిను మనోహరములగు ఉపమానములతో నిండియుండును. వెల 0-12-0

9 కోకిల

మనోహరమగు నాటకము చక్కనికల్పనము, ఇందలి పాత్రలసంఘము, పాత్రలవైఖరి గమనింపకదగినవి-కోకిలప్రేమ నామగాథము-కనకుని ప్రేమమంతకన్న నగాథము- ఇందుగలబలుపబడిన పరిణామా రాగము నారీతములు గమనింపక దగినవి. ఆమాలాగ్రము శుద్ధశృంగారరసవ్యాప్తమై ముసలలకు గూడ మోహకీసలయలు బాదించు జేయు ప్రాప్తిప్రశస్తి త్తరములతో నిండియుండిన ఈ నాటకము వేదాంత బోధక-చక్కనినీతిగరపును బుద్ధివతివాక్యములగీతావాక్యములే వెల0-12-0

10 సరస్వతి

"క్రమభావంబులను గథాకల్పనమున సరస్వతీగారహాస్య ప్రసంగమును గ్రాలుచున్నది" శృంగారహాస్య కరుణరసభూయిష్టమైన నాటక రాజము-ఇందలి కథాకల్పనమతి రయజీవము గలందును. ఈనాటక మెన్నిసార్లు చదివినను చదువలయు ననియె యుండును కవలగు సరస్వతిగోపరథలు ఏకాకారులగుటవలన ననేక చిత్రములు మనోవైకల్యములు కలుగును మరంగ్రహ సంఘములవర్ణనాతీతములు. ఇందువాసీ నులగుట్టుచట్టనవాళ్ళయ బట్టబయలు చేయబడినవి. అన్నిటికన్న కళాలలితా కళాలలితామల దిగ్భావత్యేనము లోకోత్తరమైనది. అది "జంబనా" శ్వములుబాటి సుఖమును శ్రీపురుష భేదచింతనాతీత మవేమ యకము, స్వాస్థ్య పూర్వక మదియె. రాధ బాల కృష్ణునిపై నిర్దవలపు." వెల 1-0-0

భక్తిరసపూతము లగు

నాటకములు

ఆఖండవినిర్మలా నందాబాష్ట్య పీఠమోసాధనభక్తిరసా. అట్టిభక్తి ఈనాటకములలో కల్పి విరియు చుండును. చదువరులు ఈనాటకములను చదివుచున్నంత మాత్రముననే తిన్నయా నంద భక్తులై ఆనందబాష్ట్య పూరితలోచనులు కావలసిగల్గె.

1 రాధాకృష్ణ

చక్కని చిన్న నాటకము రాధకును శ్రీకృష్ణకును గల ప్రేమ జీవాత్మకును హామ్యకును గల యాధ్యాత్మిక సంబంధ మునంటిది కాని, యెహిక సంబంధమునంటిది కాదని ఈనాటకము బోధించును కాదని హాస్య ప్రసంగములు ఆనందజనకములు. ఈనాటకము చదువుచుండగా "కళియుగముమాట మరచి నాకాంత మరచిమరచి నాదైన పురుషజన్మకు కూడ, వింతగా కను రాధికా కాంతివైతి." వెల 0-8-0

12 వైజయంతీవిలాసమును విప్రనారాయణనాటకము

జేదదేవి వధురచాణాల సంభాషణము - జేదదేవి విప్ర నారాయణునికము చేసిన వేద్యాధిపతి కలపము - వేద్యమా రితును విప్రనారాయణునికము, సంభాషణము - విప్రనారాయణుని కన్యకాదగ్గ శ్రీవాసుని చాక చుట్టము. భక్తసత్త్వము, దేవు విప్రనారాయణుని కలితము కాకుండుట. ప్రపంచరని భక్తి, శిశ్యులైన యాచార్యశ్రీమము నద్భావము అంగనసాహ చర్యణ సంస్కరమున కమయగా కరిగిపోవుట, ఇందు బహు చాకచర్యముగ ప్రత్యక్షముగ చూపబడినది. భక్తిలేమని, ఇందియముల బలిమిని, శ్రీశాంతి రూపయోగన లాభ్య కాశల ప్రభావము ఈనాటకము ప్రకటించును. కనిపిస్తే ప్రభావము చెప్ప నవలెకాదు. భక్తివలననే దా విప్ర నారాయణుడుపతి తుడు కాపాడుటయెగాక చక్కలగుట. కృతమభక్తియైనను భక్తియెగాదా జేదదేవిని విరాగిగిక్రింద మార్చినది. వెల 0-12-0

కష్టాంతనాటకము! పూరిమ క్రొత్తనాటకము!!

పూర్ణిమా పూర్ణిముని రాజసాన త్కతయటలావతంసు లగు భక్తి వరాహరాజేంద్రులు వియ్యమునకై వివాహవేదికపై దాదానిలుట. పరిణయకృష్ణమునకు మాటు భయంకరసాక్ష్యవైవా హికతోరణములు క్రి. ది ఘోషారణము, పెట్టికొడుకు జేద రాజు సంఘమణమునుండి పాటిపోవుట. పురోహితవంతు లాతనిక కరణముచుట్టు. అడవిదోగల బిడారు, స్వస్వమును గొల్పోయినరాజబాలకడు నొంగలదొర యగుట, పురోహిత దంపతు లాక్కోరిం బూడ్చిపెట్టించుట, కారదాదేవి సహ గమనము, రక్తతీర్థములు. వ్రాయుటకు సాధ్యముకాని యెన్నెన్నో విచిత్రాంశములు, పాత్రలవైఖరి కల్పనా వైచిత్ర్యము ఈకృతకరుణా విశేషము, ప్రపంచవైఖరి, మనుష్యవాచా నివృత్తియు, విధివైఖరి, నరసింహరమార్గము చదివినంతమాత్ర మునాడెలా లందరించుటుల మనకు ద్రివిధుల మగుటుల కన్నీరు ధారాళముగ బ్రవహించుటల అసాంభావ విశ్వేదన మగునటుల ప్రాప చికలంఘిత నదీ మనస్సును బూర్ణముగ నీశ్వరాంబులను నొనర్చుటకు దృఢసంకల్పము కలుగునటుల రచియించబడిన నాటక రాజము వెల రు 1-0-0

14 బుద్ధబోధ సుధ

స్వాత్మకరిత్యాగయ అంతాంతపు మధునగు బుద్ధజేప్రని సుధామధురబోధనము లిందు రచ్యముగఁ దెలుపబడినవి బహు నీతిబోధక మగునాటకము వెల రు 1-0-0

15 ప్రాణోపన్యాసములు

వ్యాసములు - బాలకం యువకలకు కృష్ణలకు శ్రీల కుం దగినవిధాంతము లిందు సంకల్పశుద్ధి, సుయోచిత్తముగ వ్యాసముగముగ రచియించబడినవి. ఈ గ్రంథ మామల చూడమగఁ జదివిన విధ్యార్థులకుఁ దెలుపబడిన మనోహరమును ప్రాణకంఠీ ము నకువైలి నవతలమిక్కంట కుపయోక్తముగ నుండును. యువకు లిందలి కవోపునై పుణ్యయు భాగ్య భీరమును హేతుబద్ధతయు గవని పలకుట. వృద్ధు లింపలిచమత్కారము లను నదిభిప్రాయములను గ్రహించియూనందింపగలరు. నారీణు లిందగినితులను గ్రహింపలర. విదుర్వాక్య విమర్శాదృష్టా కూడ నిందు ముదించబడినది వెల రు 1-4-0

16 సారంగధర నాటకము

చక్కని చిన్న నాటకము. కరుణరసభరితమై ఎట్టి రాయ గుండైన కరిగించి కన్నీరు ధారాళముగ ప్రవహించజేయు నాటకము వెల రు 0-8-0

పానుగంటి రాజారావు - పితాపురం గోదావరిజిల్లా అని వ్రాయవలెను.

(నెం 1555 ప్రభుత్వోత్తరువు.)

ఆంధ్ర సంగీతాన్ని, సాహిత్యం, కొత్త పేట హాస్య. (గోదావరిపాతా)

మించిపోవును !!!

మొత్తము 3,300 టోక్కులు. టోక్కులు 1-కి రు 5 లు మాత్రమే.

నూటూరి సర్వేశం, మేడ హక్కుదారుడు, ఏలూరు, కృష్ణాజిల్లా.

ప్రతివారికి ప్రాణసమానమైనది.

అవి ప్రాచీన తెలుగునాట కలవు.

పైకిని పక్కామందు కోరికవారికి 3-12-0 లకు పంపెదము.
ఆయుర్వేదగ్రంథమండలి, పెరిచేపి. (నల్లూరు జిల్లా)

ఈ స్క్రీను 1922 నవంబరు 11 వ తేదీన అర్థిక సంఘము వారియందు బేబి వారిటీ నేక గ్రామముగ సంగీకరింపబడినది.

మా త్ర కో క వ్యా ధు లు - ఒక కొ త్త చి కి త్త

URESOL (యూరిసోల్)

అను ఔషధమును వాడుటచే తప్పక నిజముగా కుదురును

9 మొదలు 12 వాడవల్య ఉపయోగించిన చాలును

అన్ని మందుల హేతులందు, ఔషధ రుచిని తగ్గించుటకు ఉపయోగపడే ద్రవము.

ప్రాప్తికము కావలసినవారికి ఈ దిగువ వినియోగమునకు వ్రాయవలెను

C. F. HART & Co., 46, Singasahari Street Triplicane Madras

The Mysore Govt. Security Life & Marriage Assurance Co., Ltd.

Head Office - Life & Marriage Assurance Buildings, Mysore.

(The most progressive Life Office) Run on purely Indian Management.

Loans from Rs. 1,000 to Rs. 8,000 will be given without interest and without security to our 200 Personal Investment Bondholders every Year for every one Lakh of fully paid up Bonds.

HOUSES & LANDED PROPERTIES FROM Rs. 1,000 TO Rs. 5,000

WILL BE GIVEN TO OUR LIFE POLICY HOLDERS BY ADVANCING

LOANS AT MODERATE INTEREST.

OUR INSURANCE POLICIES ARE AT LOWEST RATE OF PREMIUM NON-FORFEITABLE BEING AUTOMATICALLY PROTECTED.

FEMALE LIVES ALSO ENTERTAINED.

Management is Conducted on Strictest Economic Principles.

WANTED.-Influential and Energetic Agents on monthly allowance plus commission on Guaranteed business in unrepresented places.

For further particulars, apply to:-

THE HYDERABAD ECONOMY HOUSE,

CHIEF AGENTS, RAMAKOTU, HYDERABAD, (DECCAN.)

Messrs. P. K. RAU & SONS.

CHIEF AGENTS, MADRAS PRESIDENCY, No. 280, TRAMBU CHETTY STREET, MADRAS.

చలికాలమున కవసరమైనవి

ట్వీడు, ఫ్లానల్సు, కోటింగ్సు, వర్మింగ్సు మొదలగునవి

మావద్ద సిద్ధముగ్గానున్నవి.

వలురకముల పట్టుగుడ్డలు మీకు కావలసిన ధరలలో గలవు

ధనమల్ చల్లారాం

ప్రదర్శనగదులు: నెం 46, రత్నన్ బజారు

పార్కుటాను, మద్రాసు.

వలెలు కంపెనీవారి వ్రత్యేకపు ఔషధములు

ఈ క్రింద తెలుపబడిన ఔషధములు శరీరకాత్మమునకును, రోగ చికిత్సకును సంబంధించినవి మా వైద్యులచే రసాయన కాత్మజ్ఞులచే కాత్మపరిశోధనానుసారము యోగ్యరూపబడినవి.

మా ఔషధముల తయారుజేయు కాలలో వలయు సామగ్రి యంతయుగలదు. ఇది యిండియాలో వెల్ల చాల పెద్ద ప్రస్తుతిము కావలసిన వస్తు సామగ్రి యంతయుగలదు. అట్టి మూలికలు వృక్షకాత్మప్రకారము, రసాయన కాత్మప్రకారము, భూ తత్వముగలది గు డ పరీక్షింపబడినవి. అట్టి వి. పి. స్టాండర్డు ప్రకారము రసాయనములు మూలికలది తయారుగును. కావున యీ ఔషధములు పారిశుద్ధ్యతయన్ను, నమ్మకమున్ను యోమూత్రమును అనుమానింప వక్కరలేదు

డాక్టరు యాస్టన్ను సిరపు

సిరపు ఫెర్రి ఫాస్ఫేట్స్ కాంపౌండు క్విన్లెను యెట్ ప్రీక్సియా

ఈ సిరపు డాక్టరు యాస్టన్నుపద్ధతి ననుసరించి విరమఫాస్ఫేటులు, క్విన్లె, ప్రీక్సియా యివన్నియుజేసి దివ్యముగ తయారు జేయబడినది.

ఈ ఔషధము అతి ఉష్ణప్రవేగముతోగాని యిండియాలో సుండుటవలన గలగు దుర్బలత్వమును పోగొట్టుటకును, మానసిక బేకనాదాధగాని దుర్బలత్వమునుగాని పోగొట్టుటకును ప్రపంచ కుంతటను ప్రసిద్ధికెక్కిన దివ్యౌషధము.

మొలెడల బుడ్డి రు 2-8-0 మోడియలైజు బుడ్డి రు 1-4-0. చిన్న బుడ్డి 12 అణాలు.

కెమికల్స్ ఫుడ్సు

ఇది ఐరన్, లైము, పొటాషు, సోడా ఫాస్ఫేటులసిరపు

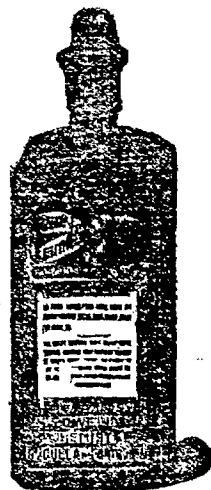
కుశ్రముగనుండును. అడుగున సత్తుయేమియునుండదు. ఫిలడెల్ఫియామొదలగు పారిషుగారు చెప్పిన ఫాల్స్ ప్రకారము తయారుకాబడినది.

ఇది పిల్లలకు అత్యంతోపయోగకరమైనది. ఇది బలమునిచ్చు మందియాషధము. రుచిచూసుండును. మంచిరక్త కృత్తిగానించి నరములకు పుష్టినిచ్చును.

పెద్దలైజు బుడ్డి రు 1-12-0, మోడియలైజు రు 1-0-0, చిన్నలైజు 10 అణాలు.

వలెలు కంపెనీవారి సరుకులకు మా ముందులను వివరించుచు వ్రాయుచు.

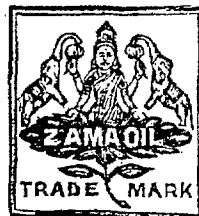
N. POWELL & Co., Manufacturing Chemists, Bombay.

శిశువుల చేయబడిన మేలైన లక్ష్మీ బ్రాండు

జమా ఆయిలు

సర్వరోగ నివారిణి.

ఇందువల్ల జ్వరము, దగ్గు, పిత్తము, గొంతునొప్పి, కలరా, యిన్ ఫ్యూరెన్సా, పల్లు నొప్పి, ఒడలు నొప్పులు యింకా యితర వ్యాధులతోన్ను, ఉపయోగము. మొలెడల 1-8 రు 0-6-0

డబ్బు 1-8 రు 2-12-0

గ్రాసు 1-8 రు 80-0-0

అన్నంతో లభ్యమౌచుచున్నవలయున్ను

8 గ్రాములు ఒకేదబా రియూవారి

రైలుచార్జి ప్యాకేజీకు కర్కణు యివారు

మా యొక్క జామా ఆయిలు లక్ష్మీ

బ్రాండు అడ్రసు చూచి తీయవలెను

అమర్ చెందు, సోబా చెందు

యంగ్లీషుమందు కలగునకు

కల్కత్తా, క్రైటిక్ మొకాటిక్ అసిడ్డు, వ్యాపారస్తులు.

నెం 66, నైన్ థువాయునిపిడి, మదరాసు.

ఎలక్ట్రో

బంగారుగిల్లు ఆభరణములు

ఇయంతోటి మోడల్ నాణ్యగుణములకు కావలసిన తైత్తులున్ను, రీజియన్సు, విశిష్ట టోపాలన్ను, వరదా కో కలకల, ముఖమునకు అద్దుకొను టూయల్ కో కలకల మెక్కిరి కాకనా దొరకును.

180 గ్రాముల బిస్ లక్ష్మీకృష్ణము అయర్చిన పేలు } 4-8-0
గిల్లు కద్యాణము 1 టోటికి

రెండవరకు " 8-0-0

ప్రంచి అరకాకులకండ 60 గూర్చినది 1-8 6-0-0.

కానాకులకండ 60 గూర్చినది 1-8 5-0-0 మామూలేట

గడిమార గొలుసు 8-0-0. రెండుపేట గడియారం గొలుసు

3-0-0. జడ నాగరము 1-4-0. 7 రాట్ల కమ్మలు పెద్దవి జడ

1-8 2-8-0.

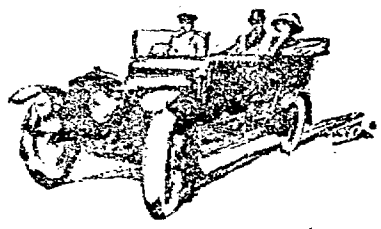
భట్టి విక్రమాదిత్యుని కథలు

24 శంకుపేట పటములు. 486 పేజీలు. నిండు కాగ్రి లో జైండు. అచాలగోపాలము చదువరిగిన కైతి. రసవంత మును చమత్కారమును అయిన కథ తెన్నియో గలవు. ధర 2 4-0 వి. పి. ఖర్చులు 6 అణాలు.

కె. నాథముని అండు సన్ సు

164, వైశాలిబాగుకోడ్డు, మద్రాసు.

గ్యాలీన్ మోటారు పాఠశాల

ఈ పాఠశాలలో విద్యార్థులు 100 రూపాయలు కట్టిన, 2 మాసములలో మోటారు డ్రైవర్లుగా తయారై సర్టిఫికేట్లు గవర్నమెంటు లై సెన్సు పొందగలరు. బస దొంకును. (11)

GALLEY'S MOTOR INSTITUTE.

Post Box No. 1004, K. J. Ank Madras.

ఇంద్రజాల మహే ప్రజాలము

(2118-888) ఈ ఆశూర్వగ్రంథములో జర్మనీగారి, యోగ వృష్టిహస్తలాభము, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము, మయితకాత్మము, భూతలైద్యము, యంత్రములు, అమెరికావారి చీట్లపేజ్ రిమా నాలు విచిత్రవివోదవిద్యలు గలవు. ఇంతేగాక మనుష్యుని మాయముచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, శిశువుతో సమాధియగుట, శరీరములేని తలకాయచేత మాటలాడించుట భూమిపైన గజముయెత్తిన గాలిలో మనుష్యుని నిశాధారముగా బిల్లుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ పాత్రము రెండుభావలో అతి సులభమైన కైతిని వ్రాయబడి యున్నది. ఈ గ్రంథమును చదివిన అత్యుత్కృతముగా మేంకో శేయగలరని గ్యాలీన్ యిప్పించున్నాము. దీనిపై రూ 4-0-0. త్వరపడు! పి. ఆర్. జనార్దనరామయ్య, ఒంగోలు, గుంటూరుజిల్లా

